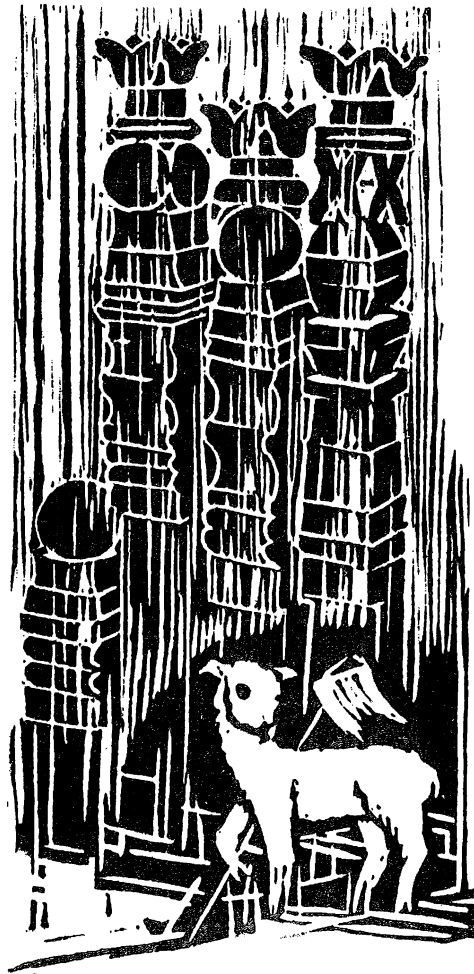

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Tizenhatodik évfolyam
2005. november

11

Tartalom

Tanulmány

- Boross Géza: A profetikus igehirdetés. (15.)
Lelkiismeret-értelmezés (ébresztés).....523

Tanulószoza

- Lészai Lehel: Az idők jelei. Máté 24,3–14.....526

Vasárnapi prédikációk

- Lakatos Péter: Az utolsó próféta. 1Királyok 22,9.13–18 531
Nyeste László Csaba: Kihűlő szeretet? Máté 24,12 535
Visky János: Péter a tengeren jár. Máté 14,26–29 537

Igehirdetési terv advent nagyhetére

- Visky János: Mit várok?.....541

Prédikáció advent első vasárnapjára

- Lengyel István: Jézus az ajtód előtt áll és zörget! Jelenések 3,20 542

A Genezáret partján

Lelkigondozás lelkipásztoroknak

- Jerry Bridges: Istenfélő élet.
Elégedettség (II.) 544

Alkalmi prédikációk

Igehirdetés FIKE istentiszteletre:

- Hankó-Nagy Alpár: Éden harangoz. 1Mózes 2,8–15 549

Rádioprédikáció:

- Péter Miklós: Isten dicsősége a szent hajlékon. 2Mózes 40,34–38 552

Keresztelési igehirdetés:

- Visky János: Szövetség a világ végezetéig. Máté 28,18–20.....553

Esketési igehirdetés:

- Székely László: Szerzek neki társat... 1Mózes 1,18 554

Temetési igehirdetés:

- Filep Attila Csaba: Az Úr kegyelme örökkétartó. Zsoltárok 103,14–18 556

Halottak napjára írt prédikáció:

- Lengyel István: A ti neveitek fel vannak írva a mennybe. Lukács 10,20b.....557

- Versek adventi műsorhoz*.....559

A címlapon Orth István *Ő a győztes* című grafikája látható
A hátlapon Martin Bubertől *Haszid történetek*

Tanulmány

Boross Géza

Budapest

A profetikus igehirdetés (15.)

Lelkiismeret-értelmezés (ébresztés)

A profetikus igehirdetés par excellence feladata a lelkiismeret-ébresztés, a lelkiismeret teológiai értelmezése, megvilágítása és megmozgatása által. E homiletikai feladat impulzusai a következők:

1. Ravasz László már 1938-ban figyelmeztetett az alábbiakra: „Azt kell tapasztalunk mind a nemzetközi, mind a nemzeti életben és társadalmi munkában, hogy éppen a lelkiismeret az, ami az emberekből lassanként kihal vagy elcsökevényesedik... Ha a lelkiismeret olyan biztos volna, mint a gépeink, ha olyan érzékeny és finom volna, mint a mikrotechnika, ha olyan tisztá volna, mint az aszeptikus gyógykezelés, nem jutottunk volna oda, ahol vagyunk.”¹ A történelem – nem szükséges bizonyítani – ezt a diagnózist igazolta. A második világháború, Auschwitz, Hiroshima, a Gulág, a negyven évi kényszerpálya, az elszegényedés, az öngyilkossági hullám és minden más deviáns jelenség azért következhetett be és terjed ragályszerűen, mert az emberekből csakugyan kihalt a lelkiismeret. Már önmagában ezért sürgető a lelkiismeret újrafelfedezése, ébresztése.

2. Másodszor azért, mert a lelkiismeret antropológiai jelentőségének felismerése nemcsak valamiféle egyházi belügy. Még a hetvenes évek végén a nyugati tudományos világ több napos tudományos konferencia keretében foglalkozott a lelkiismeret kérdéseivel. A konferencia anyaga 1976-ban *Das Gewissen in der Diskussion* címmel külön kötetben Darmstadtban megjelent. Az előadásokban filozófusok, pszichológusok, szociológusok, jogászok és teológusok mondják el véleményüket a lelkiismeret problémájáról. Ez az anyag a lelkiismeret legkülönbözőbb interpretációival figyelmeztet arra a zűrzavarra, ami manapság éppen a lelkiismeret értelmezésében uralkodik kortársaink között. Többek között éppen ez a zavar, ez a kakofónia sürgeti, hogy szószékeinkről biztos zengésű trombitaszó zengjen a lelkiismeret kérdésében.

3. Harmadszor azért van szükség a profetikus igehirdetés világosságára e kérdésben, mert a legújabb missziológiában egy új tudományág, az *elenktika* van kibontakozóban. Az elenktika gyökérvkérdése, hogyan hirdessük az evangéliumot a különböző kultúrákban úgy, hogy a Szentlélek az Isten- és emberellenes bűnöket tudatosítsa igehirdetésünk által a lelkiismeretben azért, hogy az emberek bűnismertre és Jézus megváltó művének felismerésére jussanak! Ezért az elenktika a homiletika egyik társtudománya.²

Milyen homiletikai problémák adódnak ebből a tudománytani helyzetből?

a. Az első homiletikai probléma nyilvánvalóan az, lehetséges-e egyáltalán a lelkiismeret szószéki ébresztéséről érdemben beszélni? Nem a prédikáció, ez esetben a profetikus igehirdetés indokolatlan túlértékeléséről van-e szó? Az empirikus homiletika (igehirdetéstörténet) tükrében egyáltalán nem. A lelkiismeret szószéki ébresztésének első számú verifikációja a keresztyén prédikáció története, azon belül is az ún. „ébresztő-prédikáció” története. Jól láthatjuk ezt az angol és magyar puritánok igehirdetésében.³

¹ *Legyen világosság* III, 312.

² Klaus W. Müller, *Elenktik: Gewissen im Kontext*. In: H. Kasdorf–K.M. Müller (HG) *Bilanz und Plan: Mission ander Schwelle zum dritten Jahrtausend* LM 1988, 416.

³ Dr. Bodonhelyi József, *A puritán ébredés igehirdetésének néhány elvi szempontja*. ThSz 1944, 22.

Ennek az igehirdetésnek egyik legfőbb ismertetőjele a kutatók szerint a lelkiismeretre, a constentiára való hatni akarás. A nagyhatalú ébresztő igehirdetők elutasítják „a méz-édes prédikálási módot”, azt, amelyik mindig csak Isten szeretetét hirdeti, s nem szól a törvényről, az ítéletről. Az óember szereti, ha a Golgota a kegyelem felhőibe burkolódik, mondották. A lelkiismeretet kell eltalálnunk ahhoz, hogy az ígéhez való személyes viszonyunk helyreálljon, vallották. Minden prédikáció – figyelmeztettek – hiábavaló, ha nem éri el a bűnös ember lelkiismeretét.

b. A lelkiismeret lélektani jelentőségét mindennél jobban érzékelteti Ravasz László egyik hasonlata. A lelkiismeret olyan az emberben, mint a tengerészek kezében a delejtű: „...parányi jószág, melyet nem lehet megvesztegetni. Soha nem hazudik. Bár törjék darabokra, minden porcikája tovább mutatja az irányt... Ilyen delejtű a lelkiismeretünk. Fogékonyságához mérten eltelik a világot áthaladó delejes erővel, Istennel, s finom rezdülésekkel mutatja a pozitív és negatív sarkot, a jó és rossz örök kozmikus polaritását. A lelkiismeret tehát nem egyéb, mint az öntudatnak az a működése, amellyel megragadja és átérzi a világszellem lényegét, az ő erkölcsi minőségét. Lelkiismeretünk révén függ össze az örök igazsággal és az örök jószággal.”⁴ Íme a lelkiismeret pszichológiai jelentősége általában. De miben van a lelkiismeret valláslelektani jelentősége? Megtudhatjuk dr. Joó Sándor *Hová vezet a lelkiismeret* c. prédikációjából.⁵ Az igehirdető a Zsolt 32,1–5 alapján kimutatja, hogy a lelkiismeret-furdalás annak a jele, hogy felborult az egyensúlyi helyzet. A lelkiismeret – prédikálja Joó Sándor – olyan, mint egy terhelő tanú. Akkor szólal meg, amikor valami módon konfliktusba kerülünk Istennel. A lelkiismeretnek – folytatja –, ahogy az a zoltárból is látható, még az ember testi egészségére is lehet befolyása. A lelkiismeret – mondja – azért vezet a pokol előcsarnokába, hogy Isten visszavonhasson onnan a mennyország kapujába! Ez az idézett néhány sor világosan mutatja, mi a feladata a szószéki lelkiismeret-ébresztésnek? Íme, nem egyszerűen jócselekedetekre buzdítás, hanem bűnbánatra és a bűnbocsánat átélésére való segítség.

Ezek után felvetődik a kérdés, milyen eszközök állnak a prédikátor rendelkezésére a hallgatók lelkiismeretének ébresztésére? A profétikus igehirdetés történetének színes tanúsága szerint a következők:

1. *Az indirekt lelkiismeret-ébresztés.* Ezt az eszközt használja például Náthán próféta Dáviddal szemben (2Sám 12,1 s köv.). Egyetlen szó sem esik Dávid paráznaságáról és gyilkosságáról, a királyi hatalommal való gonosz visszaélésről. Ellenkezőleg! Csak egy hétköznapi jogtiprást mesél el a próféta. De az injuria felpiszkálja a király igazságérzetét. Amikor felháborodva az kérdezi, ki tette ezt, ki ez az ember, akkor applikálja Náthán a tanmesét és ezt mondja: „Te vagy az az ember!” A folytatást ismerjük az 51. zoltárból. Íme az indirekt lelkiismeret-ébresztés.

2. *A direkt konfrontáció hallgatóink bűneivel.* Úgy, ahogyan azt például Jeremiás próféta teszi híres templomi beszédében (vö: Jer 7,1 s köv.). Vagy Pál apostol levelei a gyülekezetbírálló részekben (pl. 1Kor 6,6; 11,20). Vagy ahogyan a magyar reformátorok teszik a korabeli magyar bűnükkel szemben. Vagy ahogyan azt Muraközy Gyula teszi *A megmentett Sodoma* című prédikációjában, amikor például többek között ezt mondja: „Modern civilizált világunkban Sodomának és Gomorának minden gonoszsága megtehető...”⁶

3. *A detoxikáló kérdés.* Már a prófétai és apostoli igehirdetés is szívesen használja (Ézs 50,5 – Róm 2,1 s köv.). Ravasz László is: „Elhatározad, hogy jótékony célra na-

⁴ Ravasz László, *Luther a lelkiismeret prófétája*. In: *A Táborhegy ormán*. Kolozsvár 1920, 255.

⁵ In: *Ne félj csak higgy!* Budapest 1998, 107.

⁶ *Rádióprédikációk* 141. szám.

gyobb összeget hagyományozol. Mondd, elkészült már az ajándékozási szerződés? Mennyi kötelezettséget vállaltál, teljesítetted-e mind? Mi van a sok bianco váltóval és rajta a kezed írásával? Nem gondolsz-e arra, hogy egyszer ezt egészen bizonyosan meg fogják óvatolni, adós fizess?”⁷

4. *A fantáziát megmozgató vizualizálás.* Már Pál apostol is tudatosan él vele, amikor a Galaták előtt úgy írta le Krisztust, mintha közöttük feszítettett volna meg (Gal 3,1). Modern paradigmája ennek a profétikus vizualitásnak Ravasz László *Gyógyító sebek* c. nagypénteki rádióigehirdetése.⁸

5. *Elgondolkoztató ablakok (storyk).* Joó Sándornak van olyan prédikációja, melyben öt konkrét eset egymás utáni elbeszélésével világítja meg, mit is jelent magunkat megerősíteni az Úrban?⁹

6. *A tiszta evangélium textusszerű fejtegetése.* Paradigma itt Victor János *A szentek szentjében* című úrvacsorai beszédgyűjteménye. Nem hiányoznak itt a szükséges retorikai eszközök sem. Igazában azonban nem ezekkel mozgatja meg hallgatói lelkiismeretét, hanem a szereztetési ige szavainak értelmezésével, azzal, ahogyan felfedi a szavakban az igét (Barth).¹⁰

A hűség jutalma

P. egy nagyvállalat igazgatójának titkárnője volt. Szüleitől keresztyén nevelést kapott, de élete igazán csak egy evangéliumi konferencián újult meg. Ott élte át Jézus Krisztus valóságát és elhatározta, hogy Őt követi.

Fiatalos buzugalmában és az Úr Jézusban most megtalált hit örömevel egy nap oda ment a főnökéhez és közölte, hogy a jövőben nem fogja leírni a jólismert és az üzleti életben általánosan elterjedt hazugságokat. Főnöke csodálkozva ránézett és így szólt: – Jó, ez a maga dolga, de akkor felmondok magának. A felmondási idő lejártáig a könyvelésben dolgozhat.

Az eset az egész vállalatnál nagy feltűnést keltett. Az emberek szemében az igazgató titkárnőjének állásából a könyvelési kifizetőfiú posztja nagy lecsúszást jelentett, de P. általában csodálkozásra bátran viselte sorsát.

Elérkezett az utolsó munkanap. A főnök hívatta: talált már új állást? – kérdezte. – Nem.

– Akkor, kérem, maradjon itt. Ön lesz az első pénztáros.

Aki lop, az hazudik is – mondja egy régi közmondás. A főnök nyilvánvalóan meg volt győződve róla, hogy aki nem hazudik, az a pénzdolgokban is abszolút megbízható.

⁷ *Elintézetlen ügyek.* In: *Korbán I*, Budapest, 120.

⁸ In: *Égő Csipkebokor*, Kálvin kvár 19–20. szám, Budapest 1927, 109.

⁹ *Fent és lent.* In: *Elengedett adósság*, Bp 1998, 116.

¹⁰ Ref. Zsinati Sajtóosztály kiadása, Budapest 1982.

Tanulószo

Lészai Lehel
Kolozsvár

Az idők jelei

Alapige: Máté 24,3–14

Máté evangélista beszámolója szerint Jézus öt nagy beszédet tartott. Az első ilyen nagy beszéd az ötödik fejezetben olvasható és a Hegyi Beszéd nevet viseli. Ott arról tudósít Máté, hogy Jézus felment a hegyre, leült, és beszélt tanítványaihoz és a sokasághoz. A felolvasott 24. fejezetben a templomból kijövet áradoznak Jézusnak a tanítványai a templom szépségéről, melyről legnagyobb megdöbbenésükre azt állítja mesterük, hogy le fog rombolatni. A Heródes által épített templom oly gyönyörű építészeti remek volt, hogy a Talmud azt írja róla: „Aki nem látta a templomépületet, az sohasem látott díszépületet” (Szukkah 51b). Itt az ötödik nagy beszéd következik, és szintén azt olvassuk, hogy Jézus a hegyen ült – ezúttal az Olajfák hegyén –, amikor elkezdett beszélni, illetve válaszolni tanítványai kérdéseire. Jézus éppen azon a hegyen beszél az idők jeleiről, amelyről azt jövendölte Zakariás, hogy ott fognak elkezdődni a végső idők eseményei (Zak 14,4).

1. Mikor lesz és mi lesz a jele a világ végének

A tanítványok odamennek Jézushoz *külön*. Figyeljük meg ezt a szócskát, mely nem véletlenül szerepel itt, és amely fölött könnyen elsiklik szemünk és figyelmünk. Azért tartom fontosnak ezt a parányi utalást, mert ebből kiderül, hogy a tanítványok nem csupán akkor részesültek tanításban, amikor mesterük a nagy tömegekhez beszélt, hanem hozzá fordulhattak személyesen, külön, bizalmasan is. A most elhangzó kérdésre a választ csak ők hallhatták, és ez nagyfokú kiváltságot jelentett. Azt is megtanulhatjuk ebből, hogy sokszor fordulhatunk és kell fordulnunk Jézushoz személyesen, amikor nem értünk valamit, amikor kérdéseink vannak. Nem elég az istentiszteleten hallott igehirdetés; a Szentírásolvasás és imádkozás során személyes kapcsolatban lehet és kell állnunk Megváltónkkal. A tanítványok kiváltságos helyzetének mi is haszonélvezői vagyunk, mert ma mi is behallgathatunk ebbe a bizalmas beszélgetésbe.

Jézus előző meghökkentő válaszára a tanítványok megrémülhettek, és félve két fontos kérdést intéztek hozzá. Az első arra vonatkozik, hogy mikor következnek be mindezek, tudniillik a templom lerombolása és az ahhoz kötődő események. A második pedig Jézus eljövételének és a világ végének jelére kérdez rá. Ennek a két kérdésnek az összekapcsolása árulkodik a tanítványok gondolkozásmódjáról. Hitvalló zsidó ember számára elképzelhetetlen volt a templom lerombolása. Kálvin is rámutat, hogy amikor Jézus a templom lerombolásáról beszél, akkor ők azt a világ végének képzetével kapcsolják össze. Ha már a templom nem lesz, akkor biztos bekövetkezik a világ vége is. Jézus azonban válasza során világosan kettéválasztja a két eseményt. A fejezet hátralevő verseiben beszél a szenvedések kezdetéről, amelyek nagyrészt a gyülekezetet érik (3–14), szól Jeruzsálem lerombolásáról még ennek a nemzetségnek az idején (15–28) és megemlíti a válság csúcspontját, illetve az ő eljövételét (29–44).

Az első kérdésből talán nem hallottuk ki világosan a tanítványok parancsát, követelőzését, amikor így fogalmaztak, hogy „*Mondd meg nekünk!*” Itt nem is kérnek, hanem egyenesen utasítják Jézust egy titok felfedezésére. Hányszor vagyunk ilyen türelmetlenek,

hányszor feledkezünk meg arról, hogy imáink során egy bűnös, földi halandó áll szóba a Szenttel, az örök Istennel, és ezt tiszteletünkkel is ki kellene mutatnunk.

A tanítványok egy közre mutató névmást használnak (*mikor lesznek ezek*), és ez arra utal, hogy valamilyen módon közeli időpontra gondoltak a Jézus által említett események kapcsán. Az egész fejezet arról szól, hogy miközben a Jézushoz legközelebb álló emberek a végkifejlet gyors bekövetkeztét remélték, mesterük a korai időpontra való várakozás ellen szól. Jézus figyelmeztet, hogy a vég akármikor bekövetkezhet, de azt jelek fogják megelőzni. A fejezet 42. versében arra figyelmezteti tanítványait, hogy „Vigyázzatok tehát, mert nem tudjátok, hogy melyik órában jön el a ti Uratok!”, a 44.-ben pedig arra, hogy „Ezért legyetek ti is készen, mert abban az órában jön el az Emberfia, amelyikben nem is gondoljátok!”

A második kérdés Jézus eljövételének és a világ végének jele után érdeklődik. Az eredeti szövegben a paruzia szó szerepel, ami lefordítva megjelenést, jelenléte, megérkezést jelent. Általában előkelő hivatalnokokra, de leginkább a császár megérkezésére és valahol való megjelenésére használták ezt a szót, illetve isteni megjelenésre is. A tanítványok és Máté átveszik a szó használatát, és Jézus eljövételére utalnak vele. A *világ vége* alatt egy kor, korszak, vagy világekorszak végét értik, amely nem feltétlenül azonos a világ végével. Jézus az első kérdést nem válaszolja meg, de a másodikra részletesen kitér. A templom lerombolása Kr. u. 70-ben bekövetkezett, míg a világ(korszak) végét még ma is várjuk.

Donald A. Hagner utal arra, hogy a tanítványok kérdése nem csupán kíváncsiságból, információéhségből született, hanem azért, hogy idejében felkészülhessenek az eseményekre.

2. Vigyázzatok, hogy meg ne tévesszenek titeket

A feltett kérdésekre következik Jézus válasza. Óva inti övéit, hogy meg ne tévesszék őket. Az itt használt és *vigyázással* fordított szó azt jelenti, hogy lássatok, meglássatok, bírjátok a látás képességével, vegyétek észre, őrizkedjétek. Annakra fontos a figyelmeztetés, hogy Jézus felszólító módot használ. Megparancsolja nekünk az óvatosságot. Mennyire fontos a tisztánlátás! Hány baj és szerencsétlenség születik abból, ha az ember nem jár nyitott szemmel, ha nem figyel eléggé. Tegnap hazafele menet arra lettem figyelmes, hogy két autó nagy sebességgel közeledik egy villanyrendőrhöz, az első fékezett, de a mögötte haladó későn vette észre, ezért hátulról beleszaladt. Mind a két kocsit összetört. Az én figyelmetlenségem másoknak is kárt okozhat. Hányszor figyelmeztettek szüleink, hogy „nyisd ki a szemed, fiam!” Mindebben az ő féltő szeretetük tükröződött. Jézus is meg akarta óvni tanítványait, és meg akar őrizni bennünket is a fenyegető veszélyektől. Mire kell vigyázni, mitől kell őrizkedni? Arra és attól, hogy meg ne tévesszen valaki minket. Itt Máté idézi Jézust, aki a megcsalásra, becsapásra, félrevezetésre utalt, és az elbeszélő múlt feltételes módját használta. Az elbeszélő múlt arra utal, hogy a cselekmény a múltban egyszer már bevégeződött, de bármikor újra megtörténhet. Gondoljunk csak az 1Móz 3-ban leírt első kísértésre, amikor a kígyó Évát környékezte meg sikeresen. Ez lezárult, ez már a múlt. De akármelyik pillanatban megismétlődhet velünk. Az ördög ma is be akar csapni, ki akarja játszani figyelmetlenségünket. Jézus a feltételes módot használja, tehát a félrevezetési szándék akármikor megismétlődhet, de nem kell törvényszerűen sikerrel végződnie. Részben a mi éberségünktől is függ, hogy mi lesz a megtévesztés kimenetele. Pál is figyelmeztet, hogy „se helyet ne adjatok az ördögnek” (Ef 4,27), és „ölsétek magatokra az Isten fegyverzetét, hogy megállhassatok az ördög mesterkedéseivel szemben” (Ef 6,11), illetve Jakab is azt írja, hogy „álljatok ellen az ördögnek, és elfut tőletek” (Jak 4,7).

A. Hogyan akarják majd megtéveszteni a választottakat? Jézus folytatja a figyelmeztetését, és azt mondja, hogy sokan jönnek majd az ő nevében azt állítván, hogy ők Krisztus, ezáltal pedig sokakat megtévesztenek. Sokan jönnek az ő nevében, de nem vele, nem az ő hatalmával. Azért jönnek, hogy elvegyék a helyét, hogy helyettesítsék, pótolják őt. Ez az első jel, amelyet említ Jézus. Már a tanítványok idejében megkezdődött ez a nagy félrevezetés. Gondolhatunk itt az ApCsel 5,36-ban említett Teudásra, aki Kr. u. 6 előtt próbálta félrevezetni a zsidókat, vagy a még előtte jelentkező, és az ApCsel 5,37-ben említett galileai Júdásra, vagy akár az ApCsel 21,38-ban emlegetett egyiptomira, aki négyezer szikáriust lázított fel, vitt ki a pusztába, és akivel Pált összetévesztette az őt tartoztató római ezredes. Fritz Rienecker rajtuk kívül említi még Jonathánt, Dositheust, Simon mágust, Menandert, vagy Bar-Kochbát, aki 132–135 között hadakozott sikeresen a rómaiak ellen. Ezek mind messiási igénnyel léptek fel, de itt még nem végződik a névsor, mert Josephus Flavius még több ilyen csalóról számol be.

B. Második jelként említi Jézus a háborúkat és háborús híreket. Az első esetben közben dúló háborúról van szó, a másodikban pedig távoli csatározásról, amelynek csak a híre jut el a tanítványokhoz. Ma sincs ez másképpen. Háborús híreket olvasunk, hallunk és látunk az újságban, a rádióban és a televízióban. Még be sem fejeződik az egyik háború, már kezdődik a másik, vagy egyenesen párhuzamosan folytatódnak a fegyveres összecsapások. Még jóformán el sem ült a szeptember 11.-i merénylet utózája, miközben állítólag befejeződött az iraki háború, de újabb és újabb áldozatokat szed az érdeellentét, és már a törökországi robbantások híre riogat minket. Jézus arra figyelmeztet, hogy mindezeknek be kell következniük, de ez még nem a vég. Nagyon sokan azt állítják tévesen az ilyen események kapcsán, hogy ez már a világ végének közeledését jelenti. Jézus egyértelműen figyelmeztet, hogy ez nem a vég, hanem csupán a kezdet. A fontos az, hogy ne rémüljünk meg, ne engedjük, hogy a háborúk hírei megfélemlítsenek minket, és ez parancsként hangzik el. Aki fél, az nem tud helyesen viszonyulni, az ki van szolgáltatva, azzal könnyen elbánnak. Aki fél, abban nem lett teljessé a szeretet – mondja János.

C. Jézus rátér a harmadik jelre, amikor a nemzetek és országok egymást megtámadják, illetve amikor éhínségek és földrengések lesznek. Részben folytatja az előbbi gondolatsort, részben új elemeket említi. Ezek elsősorban az akkori történelmi eseményekre vonatkoznak, de értenek minket is. Abban a korban vérfürdőt rendeztek a zsidók és szíriaiak a cézárei összecsapásuk folytán, aminek húszezer zsidó esett áldozatul. Rómában őt császár követte egymást néhány éven belül a trónon (Nero, Galba, Otho, Vitellius és Vespasianus), és ennek következményei háborúk voltak. Claudius alatt éhínség volt Kr. u. 46-ban, amiről az ApCsel 11,30 is beszámol, Nero megtámadta Kis-Ázsiát, amikor is földrengés pusztította el Laodiceát és Hieropoliszt, földrengés pusztította el Pompejt Kr. u. 63-ban, a milliós lakosságú Róma félig leégett Kr. u. 64-ben, és még folytathatnánk az események felsorolását. Jézus ezekre azt mondja, hogy mindez a vajúdás kínjainak kezdete. Talán az itt ülő asszonytestvéreim értik ezt a legjobban, akik már hozták a világra gyermekeket. A tanítványok azt gondolták, hogy a templom lerombolása után bekövetkezik a világ vége, eljön Jézus és vele együtt az ő országának békéje, nyugalma, szeretete. Jézus pedig éppen arra figyelmeztet, hogy mielőtt ez bekövetkezik, rengeteg szenvedés vár rájuk. Mintha azt mondaná nekik, hogy a messiási kor a szenvedések tüze és fájdalommal által születik meg.

Az 5–8. versekben felsoroltak nem a vég jelei, hanem a kezdet jelei. Ezt ne felejtjük el mostantól fogva, amikor ezeknek a jeleknek beteljesedéséről szerzünk tudomást. Az eddig felsorolt jelek az egész világra vonatkoztak, a 9–14. versekben következő jelek pedig inkább a tanítványok életére vonatkoznak.

D. Negyedik jelként Jézus arról beszél, hogy övéit átadják kínvallatásra, megölik őket, és minden nép fogja gyűlölni őket a mester nevéért, illetve a hozzá fűződő viszonyukért. Ha eddig meg voltak ijedve a tanítványok, akkor mit érezhettek most e szavak hallatán. Jézus figyelmezteti őket, hogy elárulják, besúgják, kiszolgáltatják és elfogják őket. Akkoriban a foglyokat korbácsolással vallatták, hogy ismerjék be vétküket. Nem csupán elárulják, bebörtönzik és kínozzák őket; de egyeseket közülük meg is fognak ölni. Az ApCsel 5,41-ben arról olvasunk, hogy miután megverették az apostolokat, ők „örömmel távoztak a nagytanács színe elől, mert méltóknak bizonyultak arra, hogy gyalázatot szenvedjenek az ő nevéért”. Hol állunk mi attól, hogy kiváltságnak tartjuk azt, ha ma már nem is fizikailag bántalmaznak, de egyáltalán zaklatnak vagy megvetnek Jézus nevéért? Krisztus arra figyelmeztette őket, hogy gyűlöletben lesz részük a nép, a pogányok részéről. Itt most már nem csupán a zsidókról van szó, mint Mt 10,5–6.23-ban, hanem a pogányokról is, a Mt 8,19-ben megjelenő *minden* népekről, akikhez küldettek.

E. Ötödik jelként azt mondja Jézus, hogy a gyűlölet, üldözés és kivégzés fenyegetése miatt sokan eltántorodnak, elárulják és meggyűlölik egymást. Az eltántorodás elbukást, romlásba taszítást, megbotránkozást jelent. A botrány az tör, a csapda nyelve. A bajok képezik a botrányt, ami miatt egyesek a tanítványok közül megbotránkoznak, megtántorodnak. A botránkozás következménye, hogy a testvérüket fogják feljelenteni, elárulni, meggyűlölni. Ha nem vagy kész elviselni a gyűlöletet, a megvetést, fogságot, vagy akár halált Jézus nevéért, akkor a másikat fogod gyűlölni, megvetni, börtönbe juttatni, vagy megölni.

F. A hatodik jel a hamis próféták megjelenése. Eddig hamis Krisztusokról volt szó, most pedig hamis prófétákról (a 24. versben majd mindketten szerepelnek). A hamis, az ál hasonlít az igazihoz kinézésre, hangzásra, de nem az. Gondoljunk csak az orosz piacon vagy az utcán kínált és vásárolt hangzatos márkájú árukra, amelyek világcégek nevét viselik, de tudjuk, hogy hamisítványok, másolatok. Jusson csak eszünkbe, hogy az elmúlt rendszerben nem lehetett kávé vásárolni, de volt kávépótlék, cikóriakávé. Ma már koffeinmentes kávé, nikotinmentes cigarettát, alkoholmentes sört vásárolhatunk. Mindezzel becsapnak bennünket, vagy mi csapjuk be önmagunkat. A hamis próféták megtévesztik, becsapják, félrevezetik az embereket. Nézzünk csak szét a környezetünkben, hogy tömve vannak a magánházak, imaházak, sportcsarnokok olyan emberekkel, akik keresik Krisztust, az üdvösséget, az örök életet, de sarlatánok, csalók, szemfényvesztők hálóiba jutnak, az ördög törébe esnek.

G. A hetedik jel a gonoszság megsokasodása és emiatt a szeretet sokakban való mehidegülése. A gonoszság itt valójában a törvénytelenység és a törvényellenesség, a törvény pedig Isten kinyilatkoztatott akarata (Karner Károly). Amikor megsokasodik, megnövekszik, teljessé lesz a törvényellenesség, az Isten akarata elleni lázadás, akkor mehidegül, lehűl, elhidegül sokakban a szeretet. Itt az agapéről, az isteni szeretetről van szó, ez hűl ki bennünk, ha nem figyelünk Isten akaratára. Olyan ez a folyamat, mint amikor forró nyáron az üdítőnkbe jégkockát teszünk, vagy ha kánikulában jégeső esik és lehűl a hőmérséklet, vagy a forró levest beletesszük a hűtőszekrénybe. Az ApCsel 19,18–20-ban arról olvasunk, hogy sokan megvallották bűneiket és elégették okkultizmussal, varázslással, jóslással foglalkozó „szakkönyveiket”, ezért „az ige hatalmasan terjedt és megerősödött” Mi lenne, ha mi is kitisztítanánk házunkat, olvasmányainkat, szívünket az ördögi behatásoktól, ha az Isten akaratának figyelembevételére nem csökkenne, hanem nőne életünkben. Próbáljuk ki! Az isteni szeretet sokakban meg fog hidegülni – mondja Jézus. Mi van a szívedben? Oltódik, hűl ki a szíved, vagy a Jézusért és a másikért lobo-gó szeretet minden rosszat eléget a szívedben? Szeretettől kihűlő szívek – szomorú képe ez egy hanyatló egyháznak vagy közösségnek. Sokan panaszkodnak, hogy nyugaton bezárják a templomokat, de nálunk is beindult márt a kihűlés folyamata. Nem szeretnénk,

hogy unokáink úgy menjenek el a templomunk mellett, mint ami már csupán egy bútorraktárnak helyet adó épület.

Ezután egy feltételhez kötött ígéret következik: *aki mindvégig kitart, az üdvözülni fog.* Az 'üdvözülni fog' itt azt jelenti, hogy valaki megmentetik, megtartatik. Fontos, hogy szenvedő ígéremat használ Jézus, mert nem én tartom meg magam, nem a jócselekedeteim és a lángoló szeretetem ment meg, hanem megtartatom a Jézus áldozatos, önmagát értem önként adó szeretete által és szeretetéért. Mindvégig ki kell tartatni, és itt nem az idők végéről van szó, hanem az emberi élet végéig, a ránk szabott idő határáig kell kitartani az üldözések, megvetés, feljelentések és gyűlölet közepette és ellenére.

H. Végül Jézus beszél egy nyolcadik jelről is. Isten országának az evangéliumát, az örömhírét hirdetik majd az egész világon minden népnek. Az Isten országa örömhírt hordoz önmagában, ezt kell tudtul adni mindenkinek. Az egész világot itt az ökumené, a lakott föld fejezi ki. Innen származik az ökumené szavunk. Minden népnek, minden nemzetnek tartozunk az örömhír továbbadásával. Jézus úgy fejezi be válaszában ezt a részét, hogy „akkor jön el a vég” Ez nem azt jelenti, hogy a vég az utolsó törzs evangelizálásához kötődik, mintha így a tanítványok siettethetnék vagy feltartóztathatnák a vég bekövetkeztét, hanem a tanítványok engedelmességéről vagy annak hiányáról van szó, ami az evangélium hirdetésének parancsát illeti.

Az említett jelek beteljesedtek Kr. u. 70 előtt is, sőt minden keresztyén nemzedék számára is beteljesednek. A vég eljöhett volna már akkor is. Isten hosszútűró kegyelmének köszönhető, hogy ma este még hallhatjuk az evangélium hirdetését. Jézus nekünk is azt mondja, hogy „*Bizony hamar eljövök*” Naponta kérjük mi is imánkban: „*Jöjj, Uram Jézus!*” (Jel 22,20) Ámen.

A hihetetlen autóbaleset

Egyik barátom hivatalos útról jött haza Nyugat-Németországból Berlinbe. Vidáman üdvözölt. Mikor jobban megnéztem, homlokán leragasztott sebet fedeztem fel, keze be volt kötve. – Mondd csak – kérdeztem –, kivel boksztaltál?

– Nem fogod elhinni – válaszolta könnyedén – egy kövér teherautóval. Utána komolyan rámnézett és így szólt: – Tudod, csak Isten csodája, hogy még élek. Azt hiszem, ilyen autóbaleset még nem volt. De látod, Istennél nincs lehetetlen!

Mi történt? Barátom, öreg Mercedesével az autópályán száguldott. Örült, hogy nem-sokára hazaér. Ekkor történt. Hirtelen azt látta, hogy egy teherautó a szembejövő sávról ráhajt a középső füves részre és derékszögben keresztbeáll az ő sávján. A Mercedest a másodperc törtrésze választotta el a teherautótól, amely elzárta az utat. Fékezni vagy kikerülni már nem lehetett. Barátom csak annyit tudott kiáltani, hogy Úr Jézus, segíts, és abban a pillanatban a vezető melletti ülésre vetette magát. Közben azonban erősen tartotta a kormányt. Az azonban láthatólag másvalaki kezében volt. Kocsija változatlan sebességgel száguldott át a teherautó alatt, az elülső és a hátsó kerekek között. Minden tört és repült – és amikor a Mercedes a teherautó másik oldalán újra előtűnt, barátom nem az örökkévalóságban találta magát, ahogy várta, hanem autója alvázán.

Minden mást mintha leborotváltak volna. Nem volt már motortető, sem ablak, sem tető, sem ajtó. Barátom leugrott a roncsról. Igen, le tudott ugrani. Aztán visszaszaladt, hogy figyelmeztesse a következő autó utasait, de sajnos már késő volt. Csak az összeütöközés zaját hallhatta, az autók egymásba rohantak. Senki sem halt meg, és szerencsére egyetlen komoly sérülés sem történt.

Barátom az evangélium hirdetője. Következő ígehirdetésére nem volt szüksége hosszú felkészülésre. Ez a hihetetlen autóbaleset egyetlen Istent dicsérő ígehirdetés lett.

Vasárnapi prédikációk

Lakatos Péter

Marosvásárhely–Gecse utca

Az utolsó próféta

Alapige: 1Királyok 22,9.13–18

Bibliaviasítás: 1Királyok 22,1–8

A történelmi helyzet, amiben elhangzik ez a prófécia, a Krisztus előtti 9. századnak a közepe. Dávidnak és Salomonnak az egységes birodalma két részre van szakadva: az északi Izráelre és a déli Júdára. Izráelben Aháb, Júdában pedig Jósafát a király – kettőjükéről szól ez a történet. Ők ketten szövetséget kötnek annak érdekében, hogy visszafoglalják az arámoktól Rámót-Gileád városát (egy határváros volt, amit az arámok egy három évvel azelőtti háborúban elfoglaltak Izráeltől). A két király, bár a történet idején éppen szövetségeseik, két teljesen különböző ember, teljesen különböző alkat. Ahábról azt olvassuk az Ószövetségben, hogy „azt tette, amit rossznak lát az Úr, még sokkal inkább, mint valamennyi elődje.” Jósafátról viszont dicséretesen írja a Királyok és a Krónikák könyve, hogy „azt tette, amit helyesnek lát az Úr.” Tehát ez a két, ellentétes gondolkodású, ellentétes életű ember, az istentelen, bálványimádó Aháb és az Istenhez hűséges Jósafát szövetséget köt, hogy visszafoglalják az ellenségtől az elhódított várost. (A történet folytatásához tartozik egyébként, hogy ez nem sikerül nekik, sőt az Arámmal folytatott csatában vereséget szenvednek és Aháb maga is elesik.)

Ez az a történelmi keret, amiben elhelyezkedik ez a felolvasott történet; az igénk pedig a hadjáratnak az előkészítését írja le. Aháb a Rámót-Gileád visszahódítására indított hadjárat támogatására kéri Jósafátot, aki szívvel-lélekkel mellé áll: úgy fogok veled harcolni, ahogyan te harcolsz; a népem, ahogyan a te néped, a lovasaim, ahogyan a te lovasaid. Teljes támogatását ajánlja fel neki, de ehhez van egy feltétele: mielőtt elindulnánk, mielőtt erre vállalkoznánk, „kérdézd meg előbb az Úr igéjét!” Az Ószövetségben nagyon sokszor olvasunk erről, nagyon sokszor így történik, amikor egy király vagy egy bírá valamilyen hadi vállalkozásra vagy egyébre készül; először a prófétán keresztül megkérdezi Istent. Jósafátnak a kérésére Aháb ezt cselekszi, és ezzel veszik kezdetüket a bonyodalmak ebben a történetben.

Aháb összegyűjti a prófétákat, mintegy négyszáz embert, akik egy emberként mondják, hogy igen, az Úr a kezébe fogja adni Rámót-Gileádot, győzelemre fog segíteni. Az istenfélő Jósafát azonban óvatos és gyanakvó, és azt kérdezi Ahábtól, hogy ezeken kívül nincsen-e még próféta, akit Isten akarata felől meg lehetne kérdezni? Ennek a kérdésnek nyilván megvannak az előzményei: azt olvassuk a megelőző részekben, hogy Jezabel, Aháb királynak a pogány felesége – nyilván Ahábnak az egyetértésével – megölette az Úr prófétáit azért, mert nem a szája íze szerint beszéltek és prófétáltak. Aháb országában tehát ez volt a helyzet: a próféta tudta, hogy ha nem azt mondja, amit a király hallani akar, akkor ezzel valószínűleg aláírta a saját halálos ítéletét.

Aháb összegyűjt négy száz prófétát – ennyien maradtak a meggyilkoltakon kívül –, de ez a négy száz próféta már levonta magára nézve a következtetést: ha kedves az életem, akkor azt kell mondanom, amit a király hallani akar. A próféták emberi gyengeségből engednek a király talán ki sem mondott, de világos kívánságának, és nem az Úr Igéjét mondják, hanem azt, amit a király hallani akar: igen, király, indulj a csatába, mert Isten győzelemre vezet téged. Arról van tehát szó, hogy a próféták, kik Isten Igéjét kéne

mondják, függetlenül attól, hogy ez tetszik-e vagy sem a királynak, a főpapoknak, a népeknek, vagy bárkinek, ezek a próféták a királyi udvar politikájának az eszközeivé süllyednek: amolyan bólogató Jánosok lesznek belőlük. Az istenfélő Jósafát király azonban valószínűleg tisztában van azzal, hogy szövetségének a megfélemlített prófétái nem hitelesen szólnak, és ezért kérdezi: van-e még próféta az országban, akit meg lehetne kérdezni?

I.

Eltekintve attól a háromezer évvel ezelőtti nagyon konkrét helyzettől, az, amit nekünk látnunk kell, az a következő: az egyház – az egyház egésze és a keresztyén ember maga is – minden korban szembe kell nézzen azzal a veszéllyel, hogy a hatalom fel akarja használni a saját céljai érdekében. Az egyházra, Isten emberére, Jézus Krisztus követőjére mindig nyomás nehezedik a hatalom, a hatalmasok részéről, hogy mondjad azt, amit én hallani akarok, álljál mellém, csatlakozzál hozzám, támogassál engem és akkor én hálás leszek neked, de legalábbis békében vagy életben hagylak téged. Ravasz László, aki 1921–1948 között volt a Dunamelléki Egyházkerület püspöke, a magyarországi református egyháznak abban az időben legtekintélyesebb vezetője, írja visszaemlékezéseiben, hogy 1948-ban, a kommunista hatalomátvétel évében állami küldöttség érkezett hozzá és felsorolták, hogy az új államvezetésnek mik az elvárásai az egyházakkal, és konkrétan a református egyházzal szemben. Az egyik ilyen elvárás, az első pont, így szólt: *„Jelentse ki a magyar református egyház, hogy a demokráciát nyíltan és őszintén támogatja.”* Ravasz Lászlónak a nagyon határozott válasza így hangzott: *„A református egyház már sokszor kijelentette a demokráciával való teljes egyetértését...A magyar református egyház csak arra nem vállalkozik, hogy igehirdetésében a mindenkori kormányt kiszolgálja...Viszont az egyház nem mond le arról a prófétai kötelességéről, hogy a mindenkori kormányzatot tisztelettel, de határozottan figyelmeztesse, valahányszor úgy találja, hogy intézkedései Isten Igéjével, a törvénnyel és az evangéliummal ellentmondásba kerültek.”* Persze ennek az volt a következménye, hogy az ilyen bátran, evangéliumi szellemben kiálló Ravasz Lászlónak még abban az esztendőben le kellett mondanania.

Minden időben vannak olyanok, akik engednek a hatalom nyomásának, fenyegetésének, esetleg éppen erőszakának, és sokszor ők alkotják a többséget. Ahábnak az országában is ott van négyszáz olyan próféta, aki nagyon engedelmesen szajkózza azt, amit a király hallani akar. De minden időben maradtak olyan hűségesek is, akik Isten igéjét megalkuvás nélkül hirdették, még akkor is, ha tudták, hogy ezzel kisebbségbe szorulnak és veszélybe, esetleg éppen életveszélybe kerülnek. Ahábnak az országában egyetlen olyan próféta van, Mikájehú, Jimla fia, aki azt mondja, amit az Úr üzen.

II.

Jósafát tudja azt, hogy Aháb prófétái a hivatalos álláspontot szajkózzák, és ezért udvariasan, de határozottan megkérdezi, hogy nincsen-e még egy próféta, akit meg lehetne kérdezni? És akkor Aháb, valószínűleg nagy fejjakarva, elmondja azt, hogy igen, *„van még egy férfi, aki által megkérdezhetjük az Urat, de én gyűlölöm őt, mert sohasem prófétál nekem jót, hanem csak rosszat.”* Gyűlölöm őt azért, mert soha nem jót, hanem mindig csak rosszat prófétál nekem – egy döbbenetes mondat ez, mert rámutat az emberi magatartásunknak egy nagy-nagy gyengéjére és nyomorúságára, arra tudniillik, hogy mindannyian, kivétel nélkül, nagyon szívesen hallgatjuk az olyan embereket, akik alátámasztják a saját véleményünket, meggyőződésünket, elképzelésünket, érdekeinket, és ál-

talában megpróbáljuk figyelmen kívül hagyni azokat, akik ellentmondanak mindezeknek. Nagyon sokszor nem csak az emberi véleményekkel és meggyőződésekkel vagyunk így, hanem Istennek az Igéjével is. Hogyha az Igében, az igehirdetésben valami olyasmit hallunk, amivel egyetértünk, akkor nagyon sokszor láthatóan is bólogatunk. Máskor viszont, amikor az Ige rámutat valamilyen bűntünkre, tévedésünkre, amikor valami olyasmit mond, amit mi nem szívesen hallgatunk, akkor lélekben elzárkózunk ettől a véleménytől és megpróbáljuk figyelmen kívül hagyni.

Az egyház ebben a helyzetben van: az embereknek a szája íze szerint beszéljen-e, belesimuljon-e ebbe a világba és ezáltal népszerű legyen, vagy pedig Isten Igéjéhez legyen hűséges, és akkor szembe kell néznie azzal, hogy kivívja jó sok embernek az ellen-szenvét, esetleg a gyűlöletét és a támadását? Erdélyi református egyházunk egyik lelkipásztora, Vetési László írja – egyébként nagyon szellemesen – egy tanulmányában, az egyháztól idegen értelmiségieknek az egyházzal szembeni elvárásairól a következőket: *„Mit is várna el az egyháztól, hogy annak esetleg ő is része lehessen? Több irodalmat, több versidézetet, szép magyar beszédet a megmaradásról, és ezen túl mindig csak a szépről, a legszebb dolgokról beszéljen. Ne mondja, hogy miért vagyunk kevesebben, hogy kik hiányoznak, és miért eszünk, iszunk vagy kirándulunk annyit. Azt pedig végképp ne mondja, hogy mik a kötelességeink, mert azt nem várja tőle senki. Minek annyit beszélni Jézusról, minek kínozni annyit a lelkeket? Mi a baja a bűnnel?”* Vannak ilyen elvárások is, és van még ezerféle elvárás emberek részéről: én rokonszenvvel tekintnék az egyházra, én szívesen meghallgatnám azt, amit ott az egyházban mondanak, akkor, ha ott azt mondanák, amit én hallani szeretnék. Nem csak az egyháztól idegen, vagy az egyháztól távolabb levők vannak ezzel így, hanem igen sok komoly, gyakorló keresztyén is úgy van, hogy jól van, amíg az igehirdetés vigasztal és bátorít, a kegyelemről és a szeretetről beszél, de amikor a bíráló prófétai szót hallja, amely rámutat a bűneire, és ítéletet hirdet – mert hát ezek is benne vannak Isten Igéjében –, akkor Ahábbal együtt mondja, hogy én nem szeretem ezt az embert, én nem szeretem ezt a hangot, azért, mert rosszat mond rólam.

A történetnek érdekes mozzanata, szinte pikantériája az, hogy amikor Aháb elküldi egyik emberét a prófétáért, hiszen szövetségesének kívánságára kénytelen-kelletlen magához kell hívnia a mindig csak rosszat prófétáló Mikájehút, akkor a követ útközben – nem tudni, hogy királyi sugallatra-e? – azt mondja a prófétának, hogy nézd, a többi próféta egyhangúan jót mondott a királynak, beszélj te is hozzájuk hasonlóan. *„De Mikájehú így felelt: Az élő Úrra esküszöm, hogy csak azt fogom mondani, amit az ÚR mond nekem.”* A követ szavai nem kifejezetten fenyegetést jelentenek, még akkor sem, ha Mikájehú szemei előtt ott lebeghetett a legyilkolt próféták intő példája, de olyan finom nyomás, hogy mondjad te is azt, amit a többiek, és akkor minden rendben lesz. Az egyház és a keresztyén ember mindenkor alá van vetve ennek a nyomásnak: mondjad azt, amit a többiek mondanak, tedd azt, amit a többiek tesznek, viselkedjél úgy, ahogyan a világ elvárja tőled, nem kell neked különcködni, nem kell kitűnni, nem kell bölcsködni, és akkor minden rendben lesz. Manapság ezt a nyomást úgy szokták gyakorolni, hogy valahonnan telefonálnak, leszólnak, hogy püspök úr, esperes úr, tiszteletes úr, tessék szíves lenni ezt mondani, vagy amazt lehetőleg nem mondani, vagy ezt a dolgot támogatni – hogy ugye a kettőnk közötti jó viszonyt ne veszélyeztessük és ne legyenek esetleg káros következményei.

Mit tesztek én, keresztyén ember akkor, amikor ilyen nyomás nehezedik rám? Beálllok-e a bólogató Jánosok vagy az engedelmesek közé, tudva azt, hogy ez sokkal kényelmesebb, nyugodtabb, veszélytelenebb; vagy pedig azt mondom Mikájehúval együtt, ta-

lán veszélynek, de legalábbis kellemetlenségnek kitéve magam, hogy én csak azt mondom, amit az Úr mond nekem?

III.

Vissza kell foglalni a várost – ezt mondja Aháb király. Ez egy szép gondolat, bátor elképzelés, szép, hazafias eszme, csak azzal van baj, akinek a szájából elhangzik: az istentelen Ahábbal, aki nem hiteles személy, legalábbis nem Isten szemében. De népszerű gondolat és sikert arat vele, valószínűleg a nép is támogatja, hiszen az istenfélő Jósafát is lelkesen ajánlja fel a támogatását. Nagyon szép és nemes eszme, ám nem helyettesíti Isten Igéjét. Nem helyettesíti, hiszen Isten Igéjét nem helyettesítheti semmilyen emberi gondolat, legyen az bármilyen szép és magasztos. Isten Igéjét semmivel nem lehet helyettesíteni: sem hazafias gondolatokkal, sem szép beszédekkel, sem a lelket kenegető nyájas szavakkal, sem semmi egyébbel.

Mikájéhú megérkezik a királyi udvarba, és kezdetben – minden bizonnal gúnyból, talán éppen parodizálva – a négyszáz hamis prófétának a szavait ismétli ő is, szinte szóról-szóra. Aháb azonban azonnal megérzi, hogy Mikájéhú gúnyolódik, és a másodszori kérdéséskor már esküre kényszeríti a prófétát, és másodsorra Mikájéhú már az Úr szavát mondja. Elmondja azt, hogy a vállalkozás halálra, sikertelenségre van ítélve: *„Lát-tam egész Izráelt szétszóródva a hegyeken, mint egy nyájat, amelynek nincs pásztora.”* És erre mi Ahábnak a reakciója? Odaszól Jósafátnak: *„Ugye megmondtam neked, hogy nem prófétát ez nekem jót, csak rosszat?”* Ahábnak a gondolkodásában az a groteszk, hogy még ez a „rossz” prófécia, az a prófécia, ami az életét menthetné meg, ez is a saját téves eszméjét támasztja alá: persze, hogy rosszat mond a próféta, hiszen mindig csak rosszat mondott rólam. Ott van Istennek a figyelmeztető szava, ott van nagyon világosan, érthetően elmondva, de Aháb nem erre hallgat.

A történet azzal végződik, hogy mindkét király a maga seregével csatába indul, elvesztik a csatát, de az istenfélő Jósafát megmenekül, Aháb viszont elesik a harcban. Később arról is beszél Mikájéhú próféta, hogy Isten elvégezte magában Ahábnak a veszttét és az egész hadsereget, a négyszáz prófétát, az arámokat felhasználta annak érdekében, hogy elveszítse Ahábot. Felvetődhet az a kérdés, hogy ha Isten ezt így elhatározta, ha Isten elvégezte és eldöntötte magában, akkor egyáltalán bárki megállíthatta volna Ahábot a saját romlásába vezető úton? Nehéz erre emberileg válaszolni, de az Ószövetségben nagyon sokszor olvassuk azt, hogy Isten elhatározott valamit, de azért, mert látta embereknek a bűnbánatát, embereknek a hozzá való térését, Isten „meggondolta” magát vagy „megbánta” azt, amit elhatározott, és megkegyelmezett a bűnösöknek. Csak sejteni tudjuk, hogy talán mégis lett volna Aháb számára megállás ezen a saját veszttébe és népének a romlásába vezető úton. Végül is Isten elküldte hozzá a prófétát, közölte vele a maga akaratát, felvillantotta a jövőt – de Aháb nem hallgatott erre.

Számunkra viszont az a kérdés, hogy van-e megállás, van-e visszafordulás azon az úton, amelyen sokszor szintén a saját veszttünkbe rohanunk? Rá tudunk-e térni a jó útra, van-e fülünk a hallásra? Van-e fülünk, nem csak a meghallására és meghallgatására, hanem elfogadására és megcselekvésére is annak, amit Isten üzen nekünk? Ez nem egy kis kérdés, hiszen sokszor életnek és halálnak a kérdése, sokszor embereknek, családoknak, egyháznak, egy-egy nemzetnek, de olykor az egész emberiségnek a sorsát el tudja dönteni az, hogy valakinek van-e füle a hallásra és alázata annak a megcselekvésére, amit Isten üzen neki. Ámen.

Kihűlő szeretet?

Alapige: Máté 24,12
Bibliaalvasás: 1Korinthus 13,1–13

Ha közvélemény-kutatást végeznénk a mai társadalom helyzetéről, az emberiség jelenlegi állapotáról, a legtöbb ember azt mondaná, hogy megsokasodott a gonoszság, meghidegült a szeretet. Különösen az idősebb személyek ajkán hangzik el ilyen jellegű megállapítás, ők szokták mondogatni: *„Bezzeg régen nem így volt... Manapság olyan szörnyű dolgok történnek... Egyre rosszabb a világ... Hol van a szeretet?... Hogyan enged meg Isten mindezt?”* Az emberek többsége megmosolyogja ezeket a kifakadásokat, pedig ha jobban szemügyre vesszük a minket körülvevő valóságot, van bennük igazság. Az Istentől egyre inkább eltávolodó, elvilágiasodott ember nem a szeretet törvényére hallgat, hiszen úgy nem valósíthatja meg materialista céljait. Ahol pedig a szeretet visszaszorul, ott a gonoszság teret hódít. Ennek a keserű valóságnak naponta megisszuk a levét.

Kétezer évvel ezelőtt Jézus a jövőről beszélt a tanítványainak, a végső idők jelenségeit tárta fel előttük: háborúk, nemzet támad nemzet ellen, éhség, döghalál, földindulás, hamis próféták. A nagy megpróbáltatások ideje ez, amikor *„nyomorúságra adnak majd benneteket, és megölnék titeket, és gyűlöletesek lesztek minden nép előtt az én nevéért. És akkor sokan megbotránkoznak, és elárulják egymást, és gyűlölik egymást”* (9–10) Az üldözések súlya alatt bekövetkezik a tömeges hitehagyás és a belső felbomlás. Nehéz mondatok ezek, akárcsak az alapigében található kijelentés: *„mivelhogy a gonoszság megsokasodik, a szeretet sokakban meghidegül”* Ez is hozzátartozik a végidők ijesztő jelenségeihez. Jézus tulajdonképpen előkészíti tanítványait arra, ami rájuk következik, hogy ne kérdezzék majd zavarodottan és tanácstalanul azt, amit mi is sokszor szoktunk kérdezni: Hol van Isten szeretetének hatalma a gyűlölködő, gonosz világban? Vizsgáljuk meg közelebbről az ige tanítását!

1. A gonoszság megsokasodik. A gonoszság tág fogalom, sok mindent magába foglal. Mi az, ami gyarapszik, nő? A 2Tim 3,1–4 szerint több lesz a magát szerető ember, a pénzsóvárgás, kevélység, káromlás, szülők iránti engedetlenség, háládatlanság, tisztátalanság, szeretetnélküliség, rágalmazás, kegyetlenség, árlás, felfuvalkodottság, a gyönyör szeretése, stb. A teljesség igénye nélkül történt ez a felsorolás, hiszen mi magunk is tudnánk e listát bővíteni. Mindazzal, amit e felsorolás tartalmaz, gyakran találkozunk. Bármelyikről hosszasan lehetne beszélni, külön-külön prédikálni is lehetne ezekről. Alapigénkben azonban egy gyűjtőfogalom áll előttünk: gonoszság. Az eredeti szöveg alapján megállapítható, hogy itt törvényteleniségről, *törvénytapeségről* van szó. Jézus tehát a törvényellenes lelkületről, magatartásról beszél. E lelkület, e magatartás „legnagyobb képviselője” az Antikrisztus, a *törvénytaposó* (2Thessz 2,8). Azokról van tehát szó, akik hűtlenek lesznek Isten törvényéhez. A törvénytapeség a bűnös ember cselekedete, aki áthágja Isten parancsolatait, semmibe veszi az ő akaratát. Olyan életstílusról van szó, mely Isten törvényét teljesen elutasítja.

A végső időkben a törvénytapeség *elharapózik*, túlerőre kap – mondja Jézus. Igaz ugyan, hogy minden hasonlat sántítt, de gondoljunk csak egy beteg emberre, aki valamilyen rákbetegségben szenved. A rák idővel elterjed, elharapózik a szervezetben. Hasonlóképpen sokasodik meg a gonoszság is. Az özönvíz történetének elején arról olvasunk, hogy *„megsokasult az ember gonoszsága a földön”* (1Móz 6,5). Jézus is erről beszélt ta-

nítványainak: „a gonoszság megsokasodik” Noé idejében Isten özönvíz által tisztította meg a világot a bűntől. Jézus is azt mondja, hogy a gonoszság ítéletet von maga után. A Mt 13,41–42 ezt mondja: „Az embernek Fia elküldi az ő angyalait, és az ő országából összegyűjtik a botránkozásokat mind, és azokat is, akik gonoszságot cselekesznek. És bevetik őket a tüzes kemencébe: ott leszen sírás és fogcsikorgatás.” Vagy a Mt 7,23 így hangzik: „Távozzatok tőlem, ti gonosztevők!” A növekvő, elharapozó gonoszság idején kérjük az Urat: *szabadíts meg minket a gonosztól.* (Mt 6,13) Mondjuk bátran a zsolttárossal együtt: *nem félek a gonosztól, mert te velem vagy...*” (Zsolt 23,4)

2. A szeretet meghidegül. A gonoszság elharapozásának következménye az Isten és az embertárs iránti igaz szeretet elvesztése. A megpróbáltatások idején sokak szeretete kihűl, hideggé válik. Amikor a bűn önmagunkra és vágyainkra összpontosítja figyelmünket, a szeretet meghidegül. Súlyos szavak ezek. Fájdalmas valóság ez. A Jelenések könyvében olvashatjuk Krisztus Urunk elmarasztaló szavait, melyeket az efézusi gyülekezethez intéz: „*Tudom a te dolgaidat... Az a panaszom ellened, hogy nincs meg már benned az első szeretet.*” (Jel 2,2.4) Sajnos, gyakran meghidegül az ember Isten iránti szeretete, és ezzel együtt jár, vagy éppen ennek egyenes következménye az, hogy kihűl az embertársak iránti szeretet is. Pedig Jézus tanítása szerint a szeretet kettős parancsának teljesítésétől „*függ az egész törvény és a próféták*” A nagy parancsolat a törvény lényege: szeresd az Urat, és szeresd felebarátodat! (Mt 22,37–40)

Tudom a te dolgaidat! – hangzik most felénk is Jézus figyelmeztető és számonkérő szava. Milyen sokszor meghidegül a szeretet a házastársakban, pedig kezdetben „forró” volt, és átveszi helyét a gyűlölet, a hűtlenség. Ezért olyan sok a válás a mai társadalomban. Gyakran kihűl a szeretet a szülőkből, és nemtörődöm módon bánnak gyermekeikkel, kiket sok esetben az utca nevel. Hideggé válik annak az édesanyának a szeretete, aki elvéteti magzatát, vagy a már megszületett kis életet szemétkosárba veti. Meghidegül nemegyszer a gyermek szülő iránti szeretete, és ezzel együtt elvész a tisztelet is. Hány többgyerekes anya és apa kerül idős korában öregotthonba mostoha körülmények közé! Sorolhatnánk tovább a megdöbbentő példákat. Igaz a Jézus szava: „*a szeretet sokakban meghidegül*” Olyan ez, mint a tűzhányóból feltörő forró láva, mely mindent eléget útjában, de aztán lassan kihűl, megdermed, megkeményszik.

3. Mi a feladatunk? Mit kell tennie a keresztyén embernek? Egy olyan világban, melyben a gonoszság megsokasodik és a szeretet sokakban meghidegül, a hívő embernek küldetése van. Jézus megmutatta a helyünket: akkor és ott kell nagyon szeretni, amikor és ahol meghidegül a szeretet. Hitünkbeli jövő szeretetünkre nem akkor van szüksége a világnak, amikor sokan szeretnek. Akkor kell igazán hűséget tanúsítani, amikor gyűlölnék, üldöznek, bántalmaznak. Vigyázzunk arra, hogy ne dobjunk el keresztyén bizodal-munkat amiatt, amit magunk körül látunk! El kell utasítanunk a lázadás és a törvénytelen-ség kísértését, mely a nehéz időkben fenyeget minket.

Hogyan sikerülhet ez nekünk? Úgy, hogy szüntelenül Istentől kérjük az erőt, mert ő a szeretet forrása, ő maga a szeretet. (1Jn 4,16) Az ő szeretete soha el nem fogy. (1Kor 13,8) Ezzel a szeretettel megtelve képesek leszünk arra, hogy a gonoszt jóval győzzük meg. (Róm 12,21) A mézzel teli üveget összetörhetik, akkor is méz folyik ki belőle. Találónan mondta valaki: a szeretet olyan, mint az áradó víz, mely minden mélységet megkeres, hogy betöltse és befedezze azt. A keresztyén szeretet nem tétlen, hanem dolgozik. Isten ügyének elkötelezett keresztyénekként éljünk ebben a világban, és ne engedjük kihűlni Isten iránti szeretetünket. A meghidegülés veszélyének kített szívünket vigyük újra meg újra Jézushoz, hogy maradjunk mindvégig állhatatosak, hűségesek. „*Aki mindvégig állhatatos marad, az üdvözüül.*” (Mt 24,13) Ámen.

Péter a tengeren jár

Alapige: Máté 14,26–29

Bibliailvasás: Máté 14,22–34

Bizonyára sokszor hallottuk már ezt a különösen izgalmas és adott pillanatban hátborzongató történetet. Nem tudom, mennyire tudod beleképzelni magadat most, e régi történet újrhallgatása közben a tanítványok helyzetébe? Azt olvassuk róluk, hogy éjszaka, Jézus nélkül, a viharos tenger közepén vannak a csónakban, s ráadásul egy adott pillanatban különös jelenésnek lesznek a tanúi. Ugyanis, mintha valami emberalak járna a vizek tetején, s egyenesen feléjük tart. Nem tudom, ha én lettem volna ott egyik tanítvány helyén, abban a törekeny halászbárkában, hogyan reagáltam volna. Bizonyára, nem bátrabban, mint ezek a nagyon megijedt tanítványok.

Rögtön kísértetnek vélték azt a közeledő alakot, akinek körvonalait nem tudták pontosan kivenni, hiszen sötétség volt. S akkor, amikor sötétség van körülöttünk, amikor alattunk minden bizonytalanul imbolyog, amikor rémítő hangok süvítenek körülöttünk, amikor látszólag Jézus is magunkra hagy – jaj, de könnyen pánikba esik ilyenkor az ember. S bizony, ismerős ez a pánikhelyzet mindnyájunk számára. Amikor úgy tűnik, hogy semmi biztos nincs a lábunk alatt, a környezetünkben és fölöttünk sincs semmi biztos fogódzó. Amikor nincs mire kapaszkodni, nincs mire támaszkodni, nincs mire szilárdan helyezkedni. Óh, hány ember így hanyódik az élet nagy tengerén.

Nem véletlen az, hogy a Bibliában sok olyan történet van, ami tengeri jelenethez kötődik. Nem véletlen az, hogy Jézus átküldi a tanítványokat a Genezáret-tó egyik partjáról a másikra, mintegy magukra hagyva. Az sem véletlen, hogy beleküldi őket az éjszaka sötétjébe, ráadásul a nyugtalanul mozgolódó tenger vizére. Tudjuk, hogy a Genezáret-tó vize nagyon hamar fölkorbácsolódott, s egyik percről a másikra meg tudta lepni ijedelemmel és rettenettel azokat, akik a vízen tartózkodtak. Azért küldi előre így Jézus az övéit, hogy ott, a teljes bizonytalanság kellős közepén átéljék a Jézus nélküliség rettenetét, utána pedig azt a megnyugtató biztosságot, amit ő hozott a csónakjukba való belépésekor.

Ma is ilyen kétségbeejtő a Jézus nélküli evezés az élet vizein. Sorozatos vesződés az evezőkkel, mert a szél mindig szembefúj. Igen, nagyon sokan átélik ezt napról napra. Vesződés az evezés, nincs előrehaladás. Az egész kelet-európai társadalom hosszú évek óta vesződik, hogy haladjon már valahogy előbbre. S nagyon nehezen jut előre, a szél mindegyre szembefúj. Hányan feladják emiatt. Sokan menekülnek különböző álmegoldásokba, hamis irányba. Az igazi megoldás csak az, hogy Jézus megérkezzen végre, akár az egyéni életbe, akár a közösségébe.

Látta Jézus a tanítványok vesződését. Itt kezdődik a megoldás. Persze, a tanítványok erről még mit sem tudnak: úgy, mint a lelki vakságban levő ember. Csak annyit tud az ilyen, hogy vesződni kell, a gondok súlyos terhe lehúz, nem hagy előre jutni. Ráadásul időnként meglepnek a bűneim is. Mulasztásaim is rettenetesen lefékeznek előre lendülésemet. Bizony, sokszor a kísértő is visszaránt. Hányszor szerettem volna nekilendülni már valami újnak, valami szebbnek, valami felülről jövőnek, és mindegyre visszarántott a mélybe, a kétségbeesés sötétjébe valami. Valami idegen erő, amelyik nem akarja engedni, hogy előre jussak.

Hadd kérdezzek meg, kedves testvérem: vajon nem rólad van-e szó? Mert én is ismerem, s bizonyára te is ezt a lelkiállapotot. Azt, amikor még azt gondolod, hogy a te bajodat csak te ismered, a te egy helyben vergődésedről, belső vívódásaidról, rettenetes kínlódásaidról, a te önmagaddal, tehetetlenségeddel, félresikerültségeddel való vesződé-

sedről csak te tudsz – gondolod. De itt azt olvassuk, hogy Jézus látta a tanítványokat, miként vesződnek az evezéssel. Itt kezdődik egy emberi életben, egy család vesződésében, egy rettenetesen kínlódó, és előre haladni képtelen társadalom számára is a fordulat. Amikor Jézus látja a tanítványait, minket, miként vesződünk az evezéssel. S ezért elindul felénk. Igaz, az éjszaka negyedik felében. Ezért az éjszaka nagy részén végig kellett vergődniük magukra hagyottan. Könnyebb volt az éjszaka első, második, harmadik felében evezni, de az éjszaka negyedik felében, amikor már a végkimerültség jutottak, amikor a legsűrűbb volt a sötétség, amikor a gyomruk is korgott már az éhségtől, amikor az egyre hevesebben süvítő szél arcukba vágta a hideg vizet, amikor már a ruhájuk is átázott, s csontjukig remegtek az éjszakai hidegtől, amikor már minden külső-belső nyomorúság rájuk szakadt, – akkor úgy érezték, hogy nincs tovább. Nincs tovább!

Jézus engedte, hogy menjenek csak a saját erejükre hagyatkozva. Bírták is jó ideig, az éjszaka harmadik részéig. Kiderült, hogy csak félútig. Lehet, hogy ennyire jut a te erődből is. Különösen az ifjú ember érzi úgy, hogy van neki elég ereje nekivágni az élet nagy tengerének. Igaz, nem mutatkozik könnyűnek ez az út a mai fiatalok előtt: nyomasztja őket a munkahely hiánya, a kicsi fizetés, a lakásgondok. Rettenetes nehézségek tornyosulnak sok-sok ember előtt: nem csak az összekuszált társadalmi viszonyok miatt, hanem bizony belső értelemben is. Mert egyre inkább kiég a szív, mert egyre kevesebben tudnak arról, hogy valaki látja a mi vesződésünket, s egyre kevesebben hiszik, hogy egyáltalán segítség érkezhetsz. Egyre kevesebben akarják elfogadni, hogy valaki lát minket és törődik velünk. Az ilyen jellegű hírt sokan a valótlan világába utalják és képtelenségnek tartják.

Ma már, azt, hogy Jézus meg tud érkezni a legszokatlanabb úton-módon és a legváratlanabb pillanatban, sokan teljes képtelenségnek tartják.

Amikor a közelükbe ért Jézus, megrémültek a tanítványok. Mert, hát sűrű volt a sötétség, és nehezen kivehető a Jézus alakja. Valami imbolygó emberformát láttak a sötétségben, a vizek fölött. Ki merte volna közülük azt hinni, hogy ez egy valós személy, mégpedig hozzájuk tartozó, s éppen felénk tartó valaki, aki azért jön, hogy az útjuk második felében segítsen rajtuk. Az útjuk első felére elég volt a maguk ereje. Elég volt az evezős tudományuk, tapasztalatuk. Nem először eveztek át a Genézaret taván. De, hogy valaki ilyen szokatlan úton érkezzen és egyenesen az ő érdekükben jöjjön, ez nekik is hihetetlen volt. Rémületükben elkezdene kiáltozni.

Így vagyunk ezzel mi is. Testi szemekkel nem látjuk őt. Hiába süt a Nap, a lelki, belső sötétség ugyanolyan sűrű, mint a tanítványok esetében. Jézust testi szemekkel látni nem fogjuk. Valami más érzékszerv kell annak érzékelésére, hogy mégis felénk közelít, hogy mégis célja van velünk, sőt, meglátni azt, hogy idejében érkezik. Akkor is, ha néha úgy tűnik a nagyon kétségbeesett embernek, hogy már rég elfelejtett minket. Talán évtizedek óta vergődsz már a szembeszélben, családod is ugyanúgy küzd az előrejutásért – sikertelenül. Sorozatosan csődöt mond rengeteg emberi próbálkozás, már-már belevérzik az élet, odalesz minden remény. Elröppent az ifjúságod, s talán még nem tudtál örülni az életnek. Az élet delén vagy már, itt-ott a fájdalom is kezd szúrni a testedben, s jelzi, hogy túl vagy már az élet evezésének felén, és íme, még mindig valami homály vesz körül, s még mindig gyakoribb a remegés és a félelem, mintsem a fölszabadult öröm. Mindjárt a túlsó partnál vagy, nemsokára jön az a félelmetes nagy kaszás, s még mindig nem tudod, miért is vergődsz itt, a szembefújó szél közepette.

De Jézus azonnal szól hozzájuk. Íme, az isteni megoldás második lépése. Nemcsak látja őket, hanem egészen hallótávolságba érkezik, hogy szava világosan érthető és felismerhető legyen. A tanítványok még mindig nem látják pontosan a Jézus alakját, de a hangja átzúg a sötétségben. Felismerhetővé teszi magát a hangja által. Azt mondja Jézus a János evangéliuma 10. részében: „az én juhaim hallják az én szómat, és követnek engem” A juhok felismerik a jó pásztor hangját, úgy, mint a kisgyermek, aki a rettenetes

égzengés közepette megijed ugyan, de ha megszólal a közelében az ismerős anyai vagy apai hang, akkor rögtön megnyugszik. Lehet, hogy nem is látja, csak az ajtón túlról hallja: 'itt vagyok, gyermekem!' – s ez már elég neki. Mert, ha hallótávolságban van az, akitől az ismerős hang származik, máris megnyugtat.

Vajon, ilyen hallótávolságban vagy-e Jézushoz? Vajon vágysz-e rendszeresen hallani az ő biztató hangját? Azzal kezdi Jézus: Bízhatok, én vagyok, ne féljete! Ha csak úgy, ismeretlenül odakiáltana neked valaki: bízzál! – nem tudnál bízni, mert a biztató nem ismeri a helyzetedet. Nincs semmi alapja ahhoz, hogy biztasson. Aki nem ismeri nyomórútságomat, nem tudhatja, mitől rémültem meg. Nem ismeri szívem gyötrő kérdéseit, hiába biztat hát. Hány hiábavaló biztatás hangzik néha a temetéseken. Mert csak emberi, üres szavakból áll. Ki ismeri igazán a fájdalmat? Egyedül csak Jézus. Ezért csak neki van igazi jogalapja biztatni. Mert, amikor azt mondja: bízhatok, rögtön hozzá teszi azt is: én vagyok! Ez egy nagyon ismerős önkijelentés Jézus részéről. Tele van velük az evangélium. Én vagyok az út – mondja az utat kereső vándornak. Én vagyok a világosság – mondja a homályban tapogatózónak. Én vagyok az élet – mondja annak, aki nem ismeri a boldog élet teljességét.

Te vagy-é az igazság? – kérdezte Pilátus. Te vagy-é az Isten Fia? – kérdezte Kajafás. Én vagyok, „ani hu” – mondta arámul Jézus. Ugyanúgy, mint az Ószövetség Istene, aki úgy mutatkozott be a tízparancsolat elején választott népének: én vagyok a te Istened! Én az örökkévaló Isten vagyok, a mindörökké létező. Ezért nem kell később fiadnak más istenek után futnia, mert én nem fogok kikopni, eltűnni – én a jövőben is jelen leszek. A Zsidók 13,8 mondja: Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz.

„Én vagyok!” Kell-e ennél több biztatás? Neked már nincs több reménységed, de én még mindig vagyok. Neked már elfogyott a hited, de én még mindig vagyok. Neked már örököd sincs az életben, de én vagyok az élet. Te már rég eltévesztetted az útirányt. Újra megmutatom magam neked: én vagyok az út. Te már rég csak a hamisság, a félrebeszélés, a hazugság áradatát látod, a csalást, a képmutatást, s íme, még mindig én vagyok az igazság, aki még kétezer év után is mindig vagyok. Akire még mindig lehet számítani. Akinek a tanítása ma is örökérvényű, és erre föl lehet építeni nemcsak az egyéni életet, hanem akár egy családot, egy társadalomét, egy pusztulóban levő magyar nemzet életét is! Föl lehet építeni arra, amit Ő mond: Én vagyok! Ezért ne féljete! Bízhatok, mert én vagyok!

Ha ez nem így lenne, akkor nem volna alapunk a bizalomra. Akkor nem volna alapunk a félelemmentes életre. Nézzétek csak, a tanítványok pünkösdig hányszor estek áldozatául a félelemnek. Jött később Jézus elfogatása, a félelnek szívű tanítványok elfutottak. Utána, a főpap udvarában Péterre csak rákérdez egy-két cselédlány, s félelmében máris tagadni kezd. Aztán az üres sírnál megint valami ijedelem keríti hatalmába őket. A Feltámadott többször is megjelenik nekik, hogy ezt a félelmet is elűzze belőlük.

Itt, a tengeren, Péter próbára teszi Jézust: Uram, ha valóban te vagy, parancsolj, hogy hozzád mehessenek a vizeken. Uram, ha te vagy?! Ismerős a kételkedésnek ez a szava? Ismerős-e a bizalmatlanságnak ez a hangja? Óh, de mennyire! Amikor minden összefog ellenem, nem kérdezi-e a kétségbeesett szív: Uram, valóban vagy? Amikor egyre kilátástalanabb minden, és egyre sűrűbb a sötétség, vajon nem kiáltja bele a félelmes szív a mindenségbe: Uram, hol vagy? Mint a zsoltáros a 42. zsoltárban. Gyakran mások is kérdezik velünk kapcsolatban: hol van az ő Istenük? Bizony, a magam érzékszerveivel nem érzékelhetem jelenlétét. Ha csak ezekre hagyatkozom, nem egyszer elbizonytalanodom hitemben, s kételkedve kérdezem: Uram, tényleg elég vagy nekem is, mint atyáimnak? Vajon ez a szó még ma is oly erőteljes, hogy át tud harsogni minden sötétségen, és világosságot tud gyűjtani a szívemben? Mert, jaj, de sokan vannak körülöttem a kételkedés, a hitetlenség és istentagadás homályában. Akkor az én szívem képes lesz mégis erős hittel vallani, hogy te vagy?! Ha vagy, akkor parancsolj, hogy történjen valami olyasmi velem, ami még soha! Van a te szavadnak ilyen ereje? Nos, lássam!

Roppant tetszik nekem ez a Péter. Még akkor is, ha úgymond, szinte megkísérti Jézust. Jézus belemegy a dologba. Akarsz megbizonyosodni, hogy ez a szó jó irányból jön? Hogy ez nem emberi üres fecsegés, ez nem valami rábeszélés, nem valami pszihózis-keltés, ahogyan gyakran vádolják az isteni erővel teljes szót? Hát akkor figyelj oda a parancsra! Azt mondja Jézus: jövel! Csak ennyit mond. Te mondtad, hogy a vizeken akarsz hozzám jönni. Olyan lépésre szántad el magad, amit eddig soha nem tettél. Nos, akkor éld át a csodát! Ha hiszel ennek a szónak, merj elindulni erre! De, hogy? Kilépni a csónak biztonságából a hullámzó tengerre? Ez örülségnek tűnik számomra. De, Uram, te mondtad!

A Jézus szava az emberi értelem számára szokatlan. Mégis, teremtő szó, amire előállt ez a tökéletes mindenség. Valótlanság lenne ma, hogy erre a szóra szokatlan dolgok történnék? Ki kell lépned értelmed, a fizikai törvényszerűségek diktálta megszokás jól körülhatárolt bástyájának biztonságából. Kilépni, s elindulni a jézusi szóra – lehet, hogy mások ezt örülségnek fogják mondani. A többi tanítvány is hallotta, hogy Jézus szólt neki. De csak egy indul a Jézus szavára ilyen különös módon Jézus felé. A többi miért nem ugrik? A többi nem hiszi, hogy a tengeren járni lehet, hogy a Jézus szava erre is képesíti az embert. Ha Jézus jár, miért ne járhatna az is, aki teljesen bízik az ő szavában?

Jézus mindenkinek mondta: bízzatok! Lássuk, ki veszi annyira komolyan e szót, hogy el merjen indulni, akár ilyen szokatlan útra is. Csak egy ember akad. Vajon, mit gondolt a másik tizenegy? Ez a Péter meghibbant. Amit ő művel, az már istenkísértés. Óh, mennyiszor mondja ezt a hüvös emberi ráció, a jól körülhatárolt okoskodás. Képtelenség, hogy egy mélyre csúszott ember olyan úton induljon el, amit eddig nem ismert. A kicsinyhitű, kételkedő szív azt mondja: képtelenség manapság egy bizonytalanul hangzó isteni szóra úgy ráhagyatkozni, amint Péter tette. Nem hiszünk mi a hitnek ilyen ismeretlen útjában – mondják sokan ma is. Péter nem kételkedett, legalábbis az elején. Hogy a többi mit gondolt a szíve mélyén, azt csak sejtethjük. De, az biztos, hogy egyik sem élt át olyan csodát, mint Péter. Később egyik sem mondhatta, hogy járt a tengeren, csak Péter. Mert ő jobban mert bízni a jézusi szóban, mint a másik tizenegy. Pedig mindnyájan ugyanúgy hallották.

Vajon, te tudsz-e így indulni a Jézus szavára egy teljesen új irányba, ha kell, otthagya az eddig biztonságosnak hitt, s mégis nagyon imbolygó talajt a lábad alatt? Nagyon különleges az a helyzet, ami itt előttünk áll. Kérdés: hol van a józan ész határa? Mondhatnánk: a másik tizenegy józanabb volt, mint Péter. De, Jézus szavára megtörtént, amit Péter kért. Megbizonyosodott végre ez az örök kételyekkel vergődő ember, hogy a sötéten át érkező szó tényleg Jézustól származott. Hiszen, végül is az egész erre ment ki. Ha te vagy, parancsolj, hogy hozzád menjek a vizeken. Uram, provokáld ki belőlem azt, aminek megtételére egyedül soha nem lettem volna képes.

Valóban, nagy dolog történt itt: Péter járt a vizeken, hogy Jézushoz menjen. Számomra ez az utolsó fél mondat az igazán eligazító, ami kizárt minden fantáziálást. Mert itt Péter Jézushoz akart eljutni. Jézushoz! Hamarabb akart vele találkozni, mint a többiek. Szíve vágya azt volt: minél hamarabb azonosítani az elhangzott hívó szót annak gazdájával. Hogy minél közelebbről lássa Jézust. Ugyanez történt a Jézus feltámadása utáni megjelenésekor a Genezáretnél. Ott is szürkeség van még, nem vehető ki még jól a megjelenő Jézus. Péter hirtelen beugrik a vízbe, hogy hamar odajusson hozzá. Szándéka az: minél kevesebb időt tölteni nélküle, s egyre többet vele.

Hamarabb látni őt, hamarabb hozzá jutni. Óh, ha ez a szándék vezetne mindig, amikor meghallod a Jézus szavát. Ha nyomban hit támadna az ő szavára, s ez olyan gyakorlati lépésekre kényszerítene, mely egészségesen lüktető, aktív keresztyénséget támasztana életedben! Azért, hogy ne csak üldögélj, hallva az ő szavát, hanem lépj ki végre megszokott életeredből, s szemtől-szembe légy vele. Akkor felejthetetlen lesz számodra, de környezeted számára is a hitnek az a gyakorlati lépése, amit szavára meg mertél végre tenni. Ámen.

Igehirdetési terv advent nagyhetére

Visky János

Kolozsvár–Bulgária–telep

Mit várok?

Hétfő	„...világosságot vártam!...”	Jób 30,26
Kedd	„...részvételre vártam...”	Zsolt 69,24
Szerda	„...várom a te ítéleteidet!”	Zsolt 119,43
Csütörtök	„...várom a te szabadításodat!”	Zsolt 119,166
Péntek	„...várta az Isten országát.”	Mk 15,43
Szombat	„...akik a váltságot várták!”	Lk 2,38
Vasárnap	„...mindnyájan Őt várták.”	Lk 8,40

Ha a gyerekek megtanulják

Ha a gyerekek megtanulják, hogy a boldogság nem attól függ, milyen foglalkozást űz valaki, hanem hogy kicsoda;

ha megtanulják, hogy jobb adni és megbocsátani, mint elvenni és bosszút állni;

ha megtanulják, hogy az önsajnálát nem enyhíti a szenvedést, hogy azon csak belső elszánással és lelki erővel lehetünk úrrá;

ha megtanulják, hogy nem uralkodhatnak a körülöttük levő világon, de saját lelkükön igen;

ha megtanulják, hogy akkor lesznek jó emberi kapcsolataik, ha többre értékelik a barátságot a saját önző énjüknél, a kiegyezést a büszkeségnél, az odafigyelést a tanácsosztogatásnál;

ha megtanulják, hogy ne gyűlöljenek valakit azért, mert félnék a másságától, de féljenek az effajta gyűlölettől;

ha megtanulják, hogy az igazi erő abban rejlik, ha felemelünk másokat, ha ellenben elnyomjuk őket, az csak látszaterő;

ha megtanulják, hogy a kívülről jövő dicséret hízelgő, de értelmetlen, ha nem párosul önbecsüléssel;

ha megtanulják, hogy egy élet értelmét nem az anyagi javak felhalmozásának éveivel kell mérni, hanem azokkal a pillanatokkal, amikor önmagunkból adtunk másoknak – adtunk bölcsességet, reményt, vigaszt és szeretetet;

ha megtanulják, hogy az emberek szépségét nem a szemünkkel, hanem a szívünkkel látjuk; és habár az idő vasfoga vagy a sors nehézségei megrongálják a külső burkot, ugyanakkor megedzik a jellemet és új perspektívákat nyitnak;

ha megtanulják, hogy ne ítélkezzenek mások felett, mert mindenkinek vannak jó és rossz tulajdonságai; és hogy melyik nyilvánul meg, az sokszor a kívülről jövő segítségtől vagy bántástól függ;

ha megtanulják, hogy mindenkinek megadatott az egyediség ajándéka, az élet célja pedig az, hogy ennek az adottságnak a legdrágább gyöngyszemeit megosszuk a világgal;

ha a gyerekek mindezeket az elveket megtanulják, és alkalmazni is tudják őket a gyakorlati életben, akkor nem lesznek gyerekek többé – akkor áldássá válnak ismerőik és kimagasló példaképekké az egész világ számára.

Prédikáció advent első vasárnapjára

Lengyel István

Magyarfenes

Jézus az ajtód előtt áll és zörget!

Alapige: Jelenések 3,20

Bibliaolvásás: Jelenések 3,14–22

Keresztyén testvéreim, a felolvasott Ige Jézusról és az Ő választottairól szól, egészen pontosan a laodiceai gyülekezetéről. Laodicea városát II. Antiochus szír király alapította és a feleségéről, Laodikáról nevezte el. A név jelentése: népitélet. Laodicea egy igen gazdag város volt, Filadelfia és Kolossé városok nagy gazdasági központjai és útjai fogták közre, így érthető volt, hogy e város is nevezetes volt élénk kereskedelméről és iparáról, különösen fekete gyapjával, az ebből szőtt takarókkal és fűszerekkel kereskedtek. De ezenfelül nevezetes volt a város orvosi iskolájáról, valamint a gyógyszerkészítéséről is. Volt az akkori Keleten egy igen elterjedt szembetegség, és erre a betegségre itt állítottak elő egy különleges hatású szemgyógyító írt. Volt a várost környező dombokon egy melegvízű gyógyforrás, de mire lecsordogált a városba, a vize meglangyosodott, elveszítette már gyógyító erejét. Nemcsak a gyógyításra, hanem még az ivásra sem volt alkalmas, mert ahhoz nem volt elég hideg. Ha valaki mégis ivott belőle, rögtön kiköpte vagy meghánytatta. Ez a város, ez a gyülekezet a maga jóléte, gazdagsága miatt közömbösségekben élt, és ebben a langymeleg állapotban szemlélte Krisztusát is. Sajnos, ma is ilyen közömbös sok gyülekezetnek az állapota, *langymeleg*, és ezért Jézus maga mondja, hogy emiatt a sem hideg, sem meleg állapot miatt: „kivetlek téged az én számból”. (Jel 3,16b)

Hiszem, hogy azért rendelte számunkra a Mindenható ezt az alkalmat, hogy ennek az Igének a gyógyító hatására nyíljk meg szemünk az igazi látásra, hogy meglássuk Őt, és azt a türelmet és szeretetet, amellyel irántunk van.

Itt van ez a mostani advent is. Magunkban azt mondjuk: hej!... – mennyi advent telt el már a mi életünkben. Vajon hozhat ez az advent valami újat? Talán igen. Ne legyünk közömbösek, ne legyünk langymelegek. Ezen az adventi vasárnapon az Ige, mint egy kiváltképpen való alkalmon, megszólítja ezt a gyülekezetet.

Valaki ott áll az ajtód előtt... Vajon ki az?

Az advent azt jelenti: eljövendő, eljövendő. Mi erre az *Eljövendőre* várunk. Te, testvérem, kire vársz? Lehet, hogy életed párjára, egy szerettedre, egy rokonra, testvérré, lehet, hogy a távollevő gyermekedre vársz, hogy hazaérkezzen a messziségből, lehet, hogy a kórházból vársz haza valakit, hogy végre veled ünnepeljen. Igaz, mennyire izgulunk, ha várunk valakit, hogy hozzánk érkezen? Sütünk, főzünk, takarítunk, télidőben befűtünk, hogyha az, akit várunk, megérkezik, jól érezhesse magát nálunk. Amint mondtam, nagy izgalomban vagyunk, amikor várunk valakit, de mekkora a csalódás, ha késik, s főleg a keserű fájdalom, ha nem érkezik meg.

De figyelj csak, valaki ott áll az ajtód előtt! Vajon ki az? A bűn, a kísértő, mert sajnos ő is ott lehet az ajtód előtt, hogy amikor megnyitod az ajtót, akkor észrevétlenül beasonjon, titokban belopózzon hozzád. A bűn mindig ott van az emberek között. Ott volt már Kain és Ábel között, is és ezért szól a figyelmeztető isteni kijelentés: „a bűn az ajtó előtt leselkedik, és reád van vágyódása; de te uralkodjál rajta.” (1Móz 4,7b) Tudjátok, a betegség kórokozói, a baktériumok olyan tulajdonsággal bírnak, hogy a szervezet leginkább legyengült pontját támadják, ott támadnak, ahol valami kis rés keletkezik az immunrendszerben. A bűn is olyan, mint a baktériumok, amikor valahol egy kis hézagot, egy kis rést talál, ott támad, oda befészkel magát, és addig bomlaszt, amíg az egész szervezetet megrontja, meg-

betegíti. Sokszor, sok családban a bűnnek nyitottak ajtót, aztán jött és rombolt, és bomlasztott, addig, amíg egész családok mentek szét, mentek tönkre.

Vajon ki van az ajtód előtt? Az Ige azt mondja: „Ímé az ajtó előtt állok és zörgetek”; A Bárány – ahogyan a Jelenések könyve nevezi Jézust – , Ő áll az ajtód előtt és zörget.

Képzeljétek csak el, mi lenne, ha Jézus most a ti hajlékotok ajtaján kopogna, mit is találna ott? Rendet, tisztaságot, békességet, családi egyetértést, szeretetet, vagy pedig bűnt, fájdalmat, szeretetlenséget?

Jézus kopogtat a te életed ajtaján, azt akarja, hogy megnyisd előtte az ajtót, hogy Ő beléphessen. Vajon készen vagy? Felkészültél-e az ünnepre, mert vendéged érkezik: Jön Jézus tisztán és szentül. Ő nem érkezhetik akárhová! Tiszta az a hely, ahová Jézus be akar lépni, tiszta az életed? Kész-e a lelked, hogy befogadhasd tisztán és szentül az érkező Megváltót? Jön Jézus és megáll a te életed ajtaja előtt és zörget, azt mondja: „...ha valaki meghallja az én szómat...” – Jézus nem kiáltozva, nem zajjal és feltűnést keltve jön, – úgy érkezik meg a Szentírás tanúsága szerint, mint éjjel a tolvaj, vagy mint a vőlegény, akiről már-már azt hiszik, hogy meg sem érkezik. Gondoljunk csak Illés próféta példájára, amikor Isten megjelenti magát neki a Hórebbe. Elvonul a nagy szélvihar, azután a földrengés, majd a tűz, bár az Úr ott volt, de egyikben sem volt benne, hanem mindezek után „egy halk és szelíd hang hallatszék” (1Kir 19,12b). Jelen van a nagy, rettenetes isteni erő, de ott van a halk és szelíd hang, a szeretet hangja, amely által Isten megszólítja az övéit. Hallod-e Jézus halk és szelíd hangját? Téged szólít, neveden hív! Az is lehet, hogy nem hallod ezt a halk és szelíd hangot, mert ott bent akkora a lárma, a zaj, annyira hangosan harsogó a bűn, hogy elnyomja a külső hangokat, már csak te vagy a bűnöddel magad, és nem vagy képes rá, hogy meghallad az érkező Megváltó kopogtatását és téged megszólító szavát.

Érdekes, hogy sok festő megfestette sokféleképpen a zörgető Jézust. A különbözőségek ellenére egyben mégis megegyeznek ezek a képek, és pedig abban, hogy az ajtó külső részén, ahol Jézus áll, nincsen kilincs, sem semmilyen más zár. Ami azt jelzi, hogy az ajtó csak belülről nyílik. Tőled függ, meg akarod-e nyitni? Jézus csak úgy léphet be, ha te magad nyitod meg előtte az ajtót. Ő jelzi szándékát, rajtad áll vagy bukik, hogy meghallod-e a halk és szelíd megszólítást.

Felkészültél-e a fogadásra? Akarod-e, hogy megnyisd belülről az ajtót?

„Aki beengedi, azzal életközösségbe lép, azzal vacsorál és az övele. Vendége lesz annak a szívnek és hajléknak, ahová őt befogadták. Kedves, áldott vendége, aki örömet, békességet és új életet hoz mindenhová, ahol szívesen fogadják. Valahányszor az ő igéje szól, ő mindig az ajtó előtt áll és zörget s bebocsátást kér. Ma itt zörget nálunk (nálatok), boldog az a szív, amelyik befogadja őt.”¹

Ezen az adventen Jézus megáll az ajtód előtt és megzörgeti a te lelked ajtaját. Halld meg, és nyisd meg előtte az ajtót. Ne aggodalmaskodj, ha bűnösnek érzed magad, mert Jézus sohasem kerülte el a bűnösöket, ott van például a vámszedő Zákéus története, azzal, hogy Jézus belép hozzá és leül az asztalához és vele marad, és vele vacsorál, ezáltal lesz igazi, még soha meg nem tapasztalt öröme a háznak, megváltása a bűnösnek.

„Ha valaki meghallja az én szómat és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz és vele vacsorálok, és ő énvelem.” Ha megadta neked Jézus, hogy meghallad a kopogtatást, az Ő halk és szelíd szavát, akkor ne késlekedj, hanem nyisd meg az ajtót, hogy belépjen hozzád és családodhoz az *Immánuel*, ami magyarul azt jelenti: *velünk az Isten*. Ha megnyíltál előtte, akkor belép az életedbe, a te életed pedig templommá változik, és Ő veled marad és te vele maradsz minden napon a világ végezetéig, és az örökkévalóságban. „Aki győz megadom annak, hogy az én királyi székembe üljön velem...” Adja Isten, hogy egykoron majd mi is győztesek legyünk! „Akinek van füle, hallja, hogy mit mond a Lélek a gyülekezeteknek.” Amen.

¹ László Dezső, *Bibliamagyarázatok János apostolnak mennyei jelenésekről való könyve alapján*. 55.

A Genezáret partján

Lelkigondozás lelkipásztoroknak

Jerry Bridges

Istenfélő élet

Elégedettség (II.)

Megelégedettség a pozícióval

Sok hívő, miután bizonyos mértékben csatát nyert az anyagi javakkal kapcsolatos megelégedettség terén, nagyon gyakran kudarcot vall a Krisztus Testében elfoglalt helyét illető megelégedettség kérdésében. Mint Diotrefész, mi is elsők szeretnénk lenni (3Jn 9), és ha nem vagyunk elsők, vagy legalábbis kiváltságosak, akkor vagy irigykedünk a magasabb pozíciókban lévőkre, vagy pedig így gondolkodunk: „Én csak egy senki vagyok, Isten nem tud használni engem”. Pontosan az ilyen gondolkodástól óvta Pál a rómaiakat, mikor így ír: senki „ne gondolja magát többnek, mint amennyinek gondolnia kell, hanem arra igyekezzék mindenki, hogy józanul gondolkozzék az Istentől kapott hit mértéke szerint” (12,3).

Pál felismerte, és azt akarta, hogy a római hívők is tudatosítsák magukban: Isten mindannyiunkat úgy helyezett el a Krisztus Testében, ahogyan az neki tetszett. Nem az a feladatunk, hogy eldöntsük, mik akarunk lenni, vagy mit akarunk tenni, hanem hogy fedezzük saját képességeink és lelki ajándékaink alapján azt, hogy Isten hol rendelte ki a helyünket, és mit akar, hogy tegyünk. A megelégedettség nem az első hellyel járt együtt, hanem azzal, ha hűségesen betöltjük azt a feladatot, amire Isten elhívott bennünket a Krisztus Testében.

Számomra az jelentett legnagyobb segítséget a pozíciómmal kapcsolatos megelégedettség megtanulásában, amikor rájöttem, hogy minden gyülekezeti megbízatás Isten szuverén kegyelmi ajándéka. Pál ezt mondta: „A nekünk adott kegyelem szerint különböző ajándékaink vannak.” (Róm 12,6) Nemcsak különböző ajándékaink vannak, hanem eltérő kapacitásunk is ezeknek az ajándékoknak a felhasználásában. A táltumokról szóló példázatban az egyik szolga öt táltumot kapott, a másik kettőt, a harmadik pedig csak egyet. A számadás arányban volt a táltumok számával. Az a szolga, akire csak két táltumot bízta, és felhasználta ezeket arra, hogy velük másik kettőhöz jusson, ugyanolyan dicséretben és jutalomban részesült, mint az öt táltumos, aki ezekkel újabb öt táltumot nyert. Feltételezhető, hogy az a szolga, aki egy táltumot kapott, hasonló jutalmat nyerhetett volna, ha hűségesen használta volna fel, amit kapott, és még legalább egy táltumot gyűjtött volna ahelyett, hogy elásta azt a földben.

Függetlenül attól, hogy több ajándékunk van-e, vagy csak egy, és az ajándékaink látványos pozícióra képesítenek-e, vagy a színpalak mögött tartanak bennünket, a fontos igazság az, hogy ezeket az ajándékokat kegyelemből kaptuk. Nem szolgáltunk rájuk; nem dolgoztunk meg értük, hanem valaki teljhatalommal ránk bízta ezeket. Én nem szolgáltam rá arra a helyre, amit a Krisztus Testében betöltök, és az élenjáró személy sem szolgált rá arra, ahol van. Valamennyien Isten kegyelméből lehetünk a saját helyünkön.

Isten pedig teljhatalommal dönt az ő kegyelmének adományozásában. Pál ezt is nagyon világossá teszi a Római levél 9. részében, amikor ezt kérdezi: „Nincs-e hatalma a

fazekasnak az agyagon, hogy ugyanabból az agyagból az egyik edényt díszessé, a másikat pedig közönségessé formálja?” Bár Pál ezt a kérdést nem az ajándékok témakörében tette fel, az alapelv mégis érvényes. Istennek joga van valamennyiünket oda tenni, ahová neki tetszik. Nemcsak hogy joga van erre, hanem él is ezzel a jogaival, ahogy az 1Kor 12 rámutat erre: „De mindezt (a lelki ajándékokat) egy és ugyanaz a Lélek munkálja, aki úgy osztogatja kinek-kinek az ő ajándékát, amint akarja.”

Hogyan segít az, ha felismerem Isten szuverén kegyelmét – mely valamennyiünket elhelyezett a Krisztus Testében – abban, hogy megelégedett legyek? Először is úgy, hogy elfogadom: ahol vagyok, az nem véletlen. Nem is más emberek jó- vagy rosszindulatának eredménye, hanem a mindentudó és szerető mennyei Atya döntése. Neki tervei vannak velem, olyan tervek, amelyek előre visznek, és nem a bántásomat célozzák. Tervek, melyek biztosítják a jövőt, és reménységet adnak (Jer 29, 11).

Másodsorban felismerem, hogy nem szolgáltam rá arra a helyre, ahol vagyok. Bármilyen alacsonyrendű pozícióm is legyen, azonosulok Pállal, aki ezt mondta: „Nekem minden szentek között a legkisebbnek adatott az a kegyelem, hogy a pogányoknak hirdessem a Krisztus mérhetetlen gazdagságát.” (Ef 3,8) Lehet, hogy nem vagyok misszionárius, mint Pál, de bárhol is legyen a helyem a Testben, azt Isten kegyelme jelölte ki számomra.

Harmadsorban felismerem, hogy a Test minden egyes tagja nélkülözhetetlen. Pál azt mondja, hogy a Test növekedése során „minden egyes rész saját adottságának megfelelően működik” (Ef 4,16). Fontos vagyok Isten számára és a Test számára is. Ez az igazság érvényes minden egyes hívőre a világon!

Amikor felismerem és elfogadom ezeket az igazságokat, akkor nemcsak megelégedett leszek, hanem lelkesedés is tölt el. Pál azt mondja az Ef 2,10-ben, hogy Isten előre elkészítette számunkra a jó cselekedeteket, hogy azokban járjunk. Amint elfogadjuk a helyünket Krisztus Testében, és kutatjuk ezeket a jó cselekedeteket, megtaláljuk az élet beteljesedését és a megelégedést, mert életünk összhangban áll Isten tervével.

Azzal együtt, hogy elfogadjuk helyünket (pozíciókat a Krisztus Testében), meg kell tanulnunk elégedettnek lenni beosztásunkkal a társadalomban, valamint munkahelyünkön. A hivatás jellegű foglalkozás általában egy bizonyos státushoz és anyagi előmenetelhez kapcsolódik. És mivel ez a világ általában túl nagy hangsúlyt helyez a társadalmi pozíciókra, gyakran szembekerülünk azzal a kísértéssel, hogy elégedetlenek legyünk a társadalomban betöltött helyzetünkkel.

Itt újból vissza kell térnünk Istennek az élet minden területén megnyilvánuló szuverenitásához. Végül soron Isten irányítja a természeti világot is, éppen úgy, mint a szellemet. Még akkor is, ha az ő mindenható uralmának ez az oldala nem mindig nyilvánvaló számunkra.

Isten az, aki úgy alkotta meg az embert, hogy egyesek földművesek, mások orvosok, kőművesek, eladók, buszvezetők, vagy éppen repülőgép-pilóták legyenek. Ha Isten nem uralkodna ilyen formában még a hitetlenek életében is, akkor ez a világ egy kaotikus hely lenne. Egyes szakmákban óriási túlkínálat lenne, míg más hivatások betöltetlenek maradnának. A munkakörökben tapasztalható kiegyensúlyozatlanság – melyet Isten megenged – azért fordul elő, mert az ember állandóan a jobban fizetett állások és hivatások betöltésére igyekszik.

A Krisztus Testében betöltött pozíciókkal való elégedettség ki fog hatni a munkahelyi beosztásunkra is, ha felismerjük, hogy hivatásunk éppen úgy Istentől eredő megbízás, mint a lelki munkában ránk háruló felelősség.

Leland Ryken a puritán munkaerkölcsről írt kitűnő cikkében ezt írta:

A puritánok minden hasznos munka szentségét hirdették. Ezzel elutasították a hívások között fennálló évszázados „szent” és „világi” megkülönböztetést... A világi és szent munka közötti különbségtétel elutasításának messze kiható következményei lettek. A puritán gondolkodás azt tartja, hogy minden hasznos munkának megvan a maga belső értéke, és minden hivatást átíthat a keresztyén lelkiség. Következésképpen minden szakma egy olyan küzdőtér, melyben Isten dicsőségére élhetünk, és engedelmességek nekünk neki, kifejezve szeretetünket (a szolgálaton keresztül) embertársaink felé.¹

Nemcsak az a helyzet, hogy némely hivatás nagyobb tekintéllyel jár, mint a másik – egyes hivatások az átlagosnál több alkotóképességet igényelnek, és élvezetesebb foglalkozást is jelentenek. Mit tegyünk, ha Isten olyan munkahelyre állított bennünket, amely unalmasnak és értelmetlennek tűnik? Máris visszaértünk a Krisztus Testében való megelégedettség alapelveihez: azért vagyok ott, ahol élek, mert ez számomra Isten mindenható, egyben szerető kirendelése. Még arra sem szolgáltam rá, hogy itt legyek, és bármilyen unalmas is a munkám, szükség van rá a társadalom előreviteléhez. Ha Istenre nézek, akkor ő megadja azt a kegyelmet (azaz isteni eredetű képességet), hogy hűséges és megelégedett legyek egy unalmas és értelmetlennek tűnő szituációban is.

Vajon ez azt jelenti, hogy a megelégedettség kizárja az előbbrejutási vágyat? Hogy sohasem kell megpályáznunk felelősségteljesebb vagy nagyobb tudást igénylő állásokat? Egyáltalán nem. Pál tanácsa a Korinthusban élő rabszolgáknak ma is alapvetően szolgál számunkra: „Rabszolgaként hivatást el? Ne bántson ez. Ha viszont szabadabb lehetsz, inkább élj azzal!” (1Kor 7,21 angol ford.) Bármilyen is a helyzeted, légy megelégedett – ne engedd, hogy ez leterheljen! De ha lehetőség van arra, hogy jobbá tedd az életkörülményeidet, akkor élj vele! (Természetesen csak abban az esetben, ha ezzel nem fogod megsérteni Isten akaratát valamilyen más területen.)

Minden hívőnek kitűnő munkára kell törekednie bármilyen hivatásban is találja magát, de ezzel Krisztus tetszését kell keresnie, és azt, hogy megdicsőítse őt, nem pedig a saját személyes ambíciója miatt. Sok esetben a hűséges munka előléptetést fog eredményezni, mert még a hitetlen világ is elismeri a jó munkavégzést. De a munkahelyi feladatok hűséges ellátása nem garancia a magasabb pozíció eléréséhez. Isten szuverén hatalmat gyakorol a társadalomban elfoglalt pozíciókat illetően, és ő odahelyez, és ott tart bennünket, ahol ő akar. Ahogy a Szentírás olyan világosan megfogalmazza: „Mert nem kelettről, nem nyugatról, nem is a pusztá felől jön a fölmagasztalás, hanem Isten fog ítélni: egyiket megalázza, másikat fölmagasztalja.” (Zsolt 75,7–8)

Pál titka a megelégedést illetően

A hívő ember megnyerheti a megelégedettség harcát az anyagi javakat és a pozíciót illetően, de még mindig vereséget szenvedhet az életében megnyilvánuló isteni gondviselés terén. Bűnnel megátkozott világban élünk, ahol maga a teremtett világ is a kiábrándultság nyomása alatt van (Róm 8,20). A hívő ember élete sem mentes a körülmények által előidézett csődélmények, kudarcok irritáló, gyakran teljesen elkeserítő nyomásától.

Mint keresztyének, hisszük azonban, hogy körülményeink nem véletlenül, hanem a mi szerető mennyei Atyánk akaratából állnak elő, aki mindentudó és mindenható. Ebből eredően helyzetünket az isteni gondviselés megnyilvánulásának tartjuk. Ez a szó, hogy gondviselés alapvetően azt jelenti, hogy Isten ügyel és irányít mindent az univerzumban!² A Biblia ilyen irányú tanítását számos ige támasztja alá. Például a Zsolt 33,10–11

¹ Leland Ryken, „*Puritan Work Ethic: The Dignity of Life's Labors*” (Puritán munkaerkölcs: Életünk munkásságának méltósága) *Christianity Today* (Napjaink keresztyénsége), 19 Oct. 1979, 15.

² Az isteni gondviselés egyik teológiai meghatározása: „a Teremtő folyamatos tevékenysége, melynek során túlláradó jóakarataiból fenntartja teremtményei létezésének feltételeit, vezet és irányít minden eseményt,

ezt mondja: „Semmivé teszi az Úr a nemzetek tervét. Meghiúsítja a népek szándékait, de az Úr terve örökké megmarad, szívének szándéka nemzedékről-nemzedékre.”³

Isten gondoskodása azonban nem mindig tűnik kedvezőnek az ő gyermekei számára. Sokszor nehezen értünk bizonyos körülményeket és eseményeket, melyekről úgy látjuk, hogy kétségesse teszik Isten bölcsességét és szeretetét. Mint ahogy Isten maga mondta Ézsaiásnak keresztül: „Bizony a ti gondolataitok nem az én gondolataim, és a ti utaitok nem az én utaim – így szól az Úr. Mert amennyivel magasabb az ég a földnél, annyival magasabbak az én utaim a ti utaitoknál és az én gondolataim a ti gondolataitoknál.” (Ézs 55,8.9)

Más körülmények talán nem olyan tragikusak vagy nehezek, de mégis zavarba ejtőek vagy kiábrándítóak lehetnek: különböző testi korlátozások alá kerülünk, krónikus betegségek és újra előjövő sérelmek gyötörnek. Összekerülünk egy tapintatlan szobatarssal, vagy rájövünk, hogy a közvetlen szomszédaink nagyon idegesítőek. Talán túl nagy és túlzásfolt városban élünk, vagy egy eldugott faluban, mely nagyon egyhangú és unalmas. Lehet, hogy az időjárás nagyon száraz, vagy mindig esik az eső. Ezer és egy olyan körülmény adódhat, amely nyugtalanra és elégedetlenné tehet bennünket.

Hogy a dolgok még nehezebbé váljanak, úgy tűnik, hogy hitetlen szomszédainknak nincsenek problémáik. Mint régen Aszáf, mi is ha rájuk nézünk, ezt mondjuk: „Imé, ilyenek a bűnösök! Háborítatlanul gyarapítják vagyonukat szüntelen. De én hiába tartottam tisztán a szívemet, hiába mostam kezemet ártatlanságomban.” (Zsolt 73,12–13)

Olyan helyzetben, amelyben nekünk kell élnünk, hogyan tudjuk megtanulni, amit Pál így fejez ki: „Megtanultam, hogy körülményeim között elégedett legyek?” (Fil 4,11) Pál azt mondja, hogy megtanulta a megelégedettség titkát bármilyen körülmények között. Milyen „titkot” tanult meg Pál?

Az Igéből ez nem derül ki, de talán a 2Kor 12 választ ad erre. Ebben a részben találjuk feljegyezve Pál elragadtatását a mennybe, ahol kimondhatatlan dolgokat hallott, melyeket az ember nem mondhat el. Azért, hogy Pál ne hogy beképzelt legyen e csodálatosan nagy kijelentés birtokában, „tövist kapott a testébe”, a Sátán eszközt, hogy gyötörje őt. Pál háromszor könyörgött az Úrnak, hogy vegye el ezt a tövist, de Isten ezt válaszolta neki: „Elég néked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által lesz teljes.” Amint már korábban is megjegyeztük, az „elég”-nek fordított görög szó ugyanaz a kifejezés, amit máshol „megelégedett”-nek fordítottak.

Ez lehetett az a titok, amit Pál megtanult: Isten kegyelme elégséges bármilyen körülményben. S mivel Isten kegyelme elégséges, ezért mi elégedettek lehetünk. De ahhoz, hogy megtapasztaljuk a megelégedettséget, Pálhoz hasonlóan el kell fogadnunk, hogy Isten kegyelme valóban elégséges. Az elfogadás alatt nemcsak egy teológiai igazság ismerését értem, hanem egy teljes bizalmat az ő kegyelmében a megpróbáltatások során.

Gyermekkorom óta látás-károsodásban szenvedek, ami gyakran elkeserít; valamint az egyik fülemre teljesen elveszítettem a hallásomat, ez pedig gyakran idéz elő kényelmetlen helyzetet (pl. amikor valaki szól hozzám, és én nem hallom meg, úgy tűnhet, hogy figyelmen kívül hagyom az illetőt). Ezzel azonban még egyáltalán nem zárult le a testi problémáim sora. Egy nap megálltam a tükör előtt és hét különböző dolgot soroltam fel, amelyek nincsenek rendben a testemben. Olyan korlátok ezek, amelyek miatt gyakran bosszankodtam és morogtam. Azon a nevezetes napon ezt mondtam: „Uram, el-

---

körülmenyt, valamint az angyalok és az emberek szabad tetteit, és mindent a maga kijelölt célja felé és az ő dicsőségére igazgat.” *The New Bible Dictionary* (Új bibliai szótár) (London: Inter-Varsity Fellowship, 1962; rpt Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1973), 1050–1051.

³ Más igehelyek, melyek megerősítik Isten gondviselésének tényét: 1Móz 12,17; 20,6 és 50,20; 2Móz 3,21; 8,22 és 9,29; Ezsd 1,1; Péld 21,1; Dán 4,34–35; ApCsel 16,6–7 és Róm 8,28.

fogadom, hogy Te tettel engem olyanná, amilyen vagyok, és hogy a Te kegyelmed elégséges minden korlátozottságomra.” Nem mondhatom, hogy azóta nem nyugtalanítottak ezek a problémák, de azt igen, hogy most már tudom, hogyan kell megelégedettnnek lenni ezekkel együtt: elfogadva, hogy Isten kegyelme mindenre elégséges. Bár nem mindig alkalmazom ezt a csodálatos ténnyt, ez mégis igaz, és mindig alkalmazható. Az én döntésemen múlik, hogy elfogadom-e, és megtapasztalom-e a megelégedettséget. A te konkrét körülményeidben rajtad áll a választás.

Minden területen, amellyel kapcsolatban az a dolgunk, hogy megelégedettek legyünk – akár anyagi javak, pozíció, vagy az isteni gondviselés terén –, Isten kegyelme jelenti a végső megoldást az elégedetlenségünkre. Az újszövetségi szóhasználatban a kegyelem két egymást kiegészítő gondolatot fejez ki; meg nem érdemelt előnyben részesítés Isten részétől Krisztus által, és isteni segítségnyújtás számunkra a Szentlélek által. Ahhoz, hogy elégedettek legyünk, szükséges megértenünk és értékelnünk a kegyelem e két oldalát. Először is fel kell ismernünk, hogy bármilyen helyzetben vagyunk is, sokkal jobb annál, mint amit megérdemelnénk. Tulajdonképpen, mi Isten örökkétartó ítéletét érdemelnénk. Valaki egyszer ezt mondta: „Bármilyen, ami a pokol innenső oldalán van, az tiszta kegyelem.” Ez az állítás igaz, amit el kell fogadnunk, és hozzá kell igazítani a magatartásunkat.

Másodszor, meg kell tanulnunk, hogy bármilyen nehéz és kiábrándító körülményeink legyenek is, Isten rendelkezésünkre bocsátotta az ő felülről jövő segítségét a Szentlélek által azért, hogy istenfélő módon reagáljunk a nehézségekre és megelégedettek legyünk. Amikor Pál így szólt: „Mindre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít”, ekkor Isten mennyei képesítésére utalt. Így is fogalmazhatott volna: „Mindent meg tudok tenni az ő kegyelme által”, és ezzel ugyanazt az igazságot fejezte volna ki.

Ez a megelégedett élet titka: Megtanulni és elfogadni, hogy Isten naponként meg nem érdemelt előnyös bánásmódban részesít bennünket Krisztusban, és bármilyen helyzetet elfogadhatunk az ő isteni segítségével, melyet a Szentlélek közvetít számunkra. Ámen.

Alkalmi prédikációk

Igehirdetés FIKE istentiszteletre

Hankó-Nagy Alpár

Kolozsvár

Éden harangoz

Alapige: 1Mózes 2,8–15

Bibliailvasás: Jelenések 22

A felolvasott igerész igencsak ismert, és igen sok vitát kiváltó része a Szentírásnak. Ahogy olvassuk a teremtő, munkálkodó, kertépítő Istenről szóló részt, aki leereszkedik az emberhez, nem tudjuk azonosítani az Ó- és Újszövetség többi részei alapján kialakult istenképünkkel, és akaratlanul az a kérdésünk marad: ezt meg hogyan értsük? Kérdés, hogy szó szerint kell-e érteni vagy sem a teremtéstörténetet, benne az Édenkert történetével. Ha netán nem szó szerint kell érteni, mi igaz belőle, és mi nem? Egyáltalán mi ez a történet: Mítosz? Legenda? Vagy egy tanulságos tanmese, mint Heltai fabulái? Történelmi tényeken alapszik, vagy ami benne van, az mind fiktív, a képzelet világának születte?

Nos, a 19. századig nem volt kérdéses az emberek számára, hogy mindaz, amit a Szentírás ír, szó szerint értendő. De az újkori és a 20. századi tudományos felfedezések, az evolucionizmus elmélete, a régészeti, összehasonlító történelmi kutatások sok pontban megnyirbálták a Szentírás kizárólagos tekintélyét, el egészen addig, hogy egyes tudósok – közvetett bizonyítékok hiányában – mind a mai napig hajlanak arra, hogy kijelentsék: a Szentírásnak a fogság előtti időkről szóló tudósításai nem bizonyíthatók, ezért nem is hitelesek.

Két véglet között inog tehát a közvélemény ezeket a történeteket illetően. Egyik oldalon ott van az elvakult, fundamentalista vallásosság, amely hajthatatlanul vallja a Szentírás szó szerinti értelmezését, még akkor is, ha olyan konkrét tényeket kell semmibe vennie, melyekhez kétség nem fér, mint például a Föld életkora, vagy a jelenünkben is kimutatható természettudományos jelenség, az evolúció. A másik oldalon pedig a materialista, liberális szemlélet áll, mely képzeletbelinek, mítosznak, legfeljebb általános erkölcsi tanítást hordozó tanulságos mesének tartja a Szentírás tudósításait. Ez az irányzat az evolúcióból, mint az egyetlen, kizárólagos kozmogóniai elméletből *csinál* magának valást: *az evolucionizmust*.

Kibékíthető-e a két véglet? Mondhatjuk-e azt, hogy igen, a világ nem egyik napról a másikra állt elő, hanem folyamatos fejlődés eredményeként, melynek csúcán az ember, a teremtés koronája áll, és mindez Isten teremtő szavára? Véleményem szerint kétségtelenül mondhatjuk ezt. Isten tekintélyét nem csorbítják a mi ismereteink. Sőt, vallom, hogy azáltal, hogy minél többet tudunk a világról, annak keletkezéséről, csak az tárul fel előttünk – egyre jobban –, hogy milyen csodálatos Isten teremtő hatalma.

De ha ezen a köztes úton járunk, mit és mennyit kell valósnak tartanunk az Éden kertjének történetéből? Nos, van egy amerikai régész, David Rohl, aki szerint az Éden története valós történelmi események leképződése, és Éden földrajzilag jól körülhatárolható hely. A *Test of Time* c. könyvében alaposan dokumentált elméletét teszi közzé, amely szerint az Éden kertje az ókori Mezopotámiától északra, a mai Irán, Örményország és

Azerbajdzsán határán keresendő, az Urmia-tó környékén. Alapos kutatásai során sikerült azonosítania a négy folyót: az egyik a Tigris, a másik az Eufrátesz, a harmadik az Arasz vagy Giun, a negyedik a Kizil-Uzun. E négy folyó forrásvidékét tartja Édennek, és kutatásai során rájött, hogy ez a hely kellett legyen Mezopotámia legősibb lakóinak, a sumeroknak eredeti lakóhelye, ahonnan valami igen hirtelen jött esemény folytán el kellett vándorolniuk. Többek között arra is rájött, hogy ez a sumer populáció volt az ókori Közel-Kelet összes ismert népének őse, beleértve az egyiptomiakat is. Miközben ezeknek a népeknek a szétszóródását követi nyomon, folyamatosan bizonyítja, hogy a Szentírás összes tudósítása az özönvízről, Bábel tornyáról stb. valós történelmi tényeken alapszik. Azt is bebizonyítja, hogy ezeknek a történeteknek a környező népek hitvilágában is vannak analógiái, párhuzamai.

Vessük hát egybe, mit tudunk az Írásból, és mit tudunk a történelemből!

Az Írásból azt tudjuk, hogy Isten, amikor az emberiség őseit, Ádámot teremtette, Édenbe kertet ültetett számára, ahonnan Ádám engedetlensége folytán távozni kényszerült, és ahová sem ő, sem utódai soha vissza nem térhettek. Ádám utódai lettek később a Közel-Kelet minden népének ősei, beleértve Izráelt is, melynek vezetője, Mózes, több ezer év távlatából népe számára lejegyezte ezeket az eseményeket.

A történelemből azt tudjuk, hogy volt egy őspopuláció az említett négy folyó forrásvidékén, amely valamikor a történelem homályában ismeretlen okok miatt távozni kényszerült őshazájából, és a Közel-Keleten szétszóródva évezredek alatt benépesítette azt, majd egy csoportjuk később Egyiptomba is áttelepedett. Ezek a népek sokáig megőrizték a közös múlt minden emlékét, melynek nyomai mítoszaikban, hitvilágukban is kimutatható.

Nos, ha mindez így van, akkor az, amit a Szentírásból tudunk, mégis, hogyan értelmezhető. Mit írt le Mózes? Történelemkönyvet? Aligha. Mítoszt? Ahhoz túl sok történelmi tényt közöl. Azt hiszem, a legjobb, ha abból indulunk ki, hogy Mózes múltba néző próféciaírt. Ez pedig világszerte igen gyakori műfaj. Csak két példát mondok: „Azok a hegyek még ma is állnak, azok a folyók még ma is futnak, az a csillag ma is mutatja az utat.” Vagy: „Régi dicsőségünk, hol késel az éji homályban!” Az egyik egy P. Mobil dalszöveg, a másik Vörösmarty Mihály jól ismert versének első sora. A múltba néző prófécia a múlt történelmi eseményeit kivetíti a jelen számára, hogy a jelenben égető és fontos kérdéseket a múlt fényén átszűrve értelmezze. A múltba néző prófécia, bár a múltba néz, soha nem a múltról szól, hanem nagyon is a jelenről. Úgy is mondhatnánk: Mózes célja kerügmátikus volt. Üzenetet akart megfogalmazni a jelen számára azáltal, hogy leírta a múlt eseményeit. Ha pedig valaki kerügmátikus céllal ír, az mindig az üzenetet tartja fontosnak. Ami az üzenet szempontjából fontos, azt kidomborítja, ami pedig nem, azt elhanyagolja.

Akkor járunk a helyes úton, ha megpróbáljuk lefejtani az Éden kertjének történetéről a nekünk szánt üzenetet. Attól olyan csodálatosak ezek a történetek, testvéreim, hogy mind a mai napig minden generáció és minden ember számára örökösen aktuálisak. Ahogy egyik teológus (Visky Béla) fogalmazott: ezek *veled* és *velem* egyaránt megtörténtek. Lássuk hát, mit üzen nekünk ez a történet?

Először azt üzeni, hogy már a kezdetektől fogva Isten a történelemnek és minden embernek Ura. Ami eddig történt, az nem a történelmi szükségszerűségek, véletlen egybeesések furcsa fintora, a sors kedves játéka, ahogy mondani szokás, hanem Isten következetes munkájának eredménye. És ez érvényes a te életedre is. Ha kérdéseid vannak: miért születtem ilyennek, miért születtem ekkor, miért élek itt és így, akkor arra az a válasza az Igének, hogy Isten akart ilyennek. Életed az ő kezében van, az ő szándékai szerint vagy, aki vagy. Nem azt kell mondanod tehát, hogy Atyám, én nem ilyen lovat akartam,

s ha már adtad, miért ezt a felét, miért nem a másikat, hanem hálásnak kell lenned Isten iránt mindazért, ami vagy. A jót meg kell köszönnöd, a rosszat pedig türelmesen el kell viselned azzal a szent indulattal, hogy: *legyen meg a te akaratod.*

Másodszor azt üzeni, hogy Isten a történelemben nem egy zsarnok, hanem gondviselő Atya. Az a mód, ahogyan Isten gondoskodik a gyermekéről, Ádámról, ahogyan teleülteti a kertet mindennel, arra utal, hogy Isten az ember létfeltételeit tartotta szeme előtt. Cselekedetei szeretetének cselekedetei, gondoskodása szerető gondoskodás. A jelen számára, amikor már fiatalon sokszor úgy érezzük, hogy céltalanok, üresek, fáradtak vagyunk, amikor a „*minden le van ejtve*” fáradt legyintése hagyná el szánkat, akkor jusson eszünkbe az, hogy Isten azért adott életet nekünk, mert szeret, és azért adta, hogy örömmel éljük, és hogy minden körülmények között tudjuk, hogy ő soha nem hagy el bennünket. Lehet, hogy gondviseléséből pesszimista szemeinkkel sokszor csak a rosszat látjuk meg, de tudnunk kell, hogy előbb-utóbb beigazolódik: Isten mindenkor a javunkat akarja.

A harmadik üzenet az embernek az Éden kertjében elfoglalt helyével kapcsolatos. Ezt olvassuk: *helyezte őt az Éden kertjébe, hogy őrizze és művelje azt.* Ez az ígérés azt fejezi ki, hogy az ember eredeti rendeltetése szerint egy a természettel. Ma azonban a legtöbb természettudós azt tartja, hogy a legveszélyesebb ragadozó az ember, mert féktelenül irtja a környezetében levő állatfajokat. A környezetvédelmet mint etikai szükségesszerűséget nem az ember találta ki. Az ott van a Szentírás elején: az embernek természetesnek kellene lennie. Hol vagyunk ma ettől? Ha a sok műanyagra gondolok, amit beveszünk, felveszünk, kidobunk, termelünk, használunk, akkor azt kell mondanom, hogy nagyon messze. Egyre több ember van, aki annyira mű-világban él, hogy allergiás lesz a természetes anyagokra, mint a pollen, vagy az alapvető élelmiszerek. De nem az a baj, hogy megtöltöttük világunkat műanyagokkal, hanem az, hogy a fogyasztói szemlélettel elvesztettük a teremtett világgal való szerves kapcsolatunkat. Az Édenkert történetének ma is van egy olyan üzenete, hogy: *vissza a természetbe*, de ez persze nem azt jelenti, hogy vadak módjára az erdőbe kellene költöznünk, hanem azt, hogy újra meg kellene tanulni eredeti küldetésünkhöz méltóan vigyázni arra, hogy tisztán megőrizzük azt a világot, amit Istentől kaptunk.

Rohl szerint az édenbeli kert azért vált később elérhetetlenné, mert a vidéknek megváltozott az éghajlata. Ha ma arra járunk, ahol ő az Éden kertjét betájolta, nem igazán jön, hogy elhiggyük, hogy ott valaha a földi paradicsom volt, hisz manapság az a vidék zord és hideg. Ádám ősei tehát tudták, hogy életükben oda vissza nem mehetnek. Ezért az Éden kertjének gondolata idővel kezdett elspiritualizálódni, lelki valósággá vált. Éden a halál utáni élet jelképévé vált, a túlvilág gondolatiságába illeszkedett bele. Gondoljunk arra, hogy az Úr Jézus a Jelenések könyvében ezt írja az efézusi gyülekezetnek: *Aki győz, annak enni adok az élet fájáról, mely az Éden kertjének közepén van.* Éden kertje az Isten és az ember töretlen kapcsolatának a szimbóluma egyben. Az Írás azt mondja, hogy volt idő, amikor ez a világ jobb volt, amikor nem volt bűn, amikor az ember színről színre láthatta Istent. Azt hiszem, a ma emberének sem lehet más célja, más küldetése, mint ezt visszaállítani. Jézus Krisztus földre jövetelével elközéltett az Istennek országa. Hozzánk elérhető közelségbe jött a kegyelem, az, hogy megtehezzük, képesek legyünk rá, hogy rendbe jöjjön Istennel való kapcsolatunk, ahogy Reményik Sándor írja: „*magától*”. Életed ismét lehet édeni. Ott nincs veríték, ott nincs keserűség, ott valóban az Istennel és Istenben való tökéletes harmóniában élhetsz. Ma csak azt várja, hogy indulj el felé. Az Édenbe való bejutásunk kulcsa: *a megtérés.* Ezért mondja az Úr Jézus: *térjete meg!* Indulj el afelé, hogy akard: *én jó akarok lenni, Istentől erőt kérek bűneim megvallásához, és mától fogva kegyelmet, hogy segítsen jó lenni.* Az építészek körében

honos egy olyan elmélet a kertépítés eredetére vonatkozóan, hogy amióta az ember eljött az Éden kertjéből, folyton visszavágyik, és folyton kerteket készít magának azért, hogy visszaidézzé azt az állapotot. Ma te is munkálkodhatsz azon, hogy a világ ismét Éden legyen. De ne a magad kis privát paradicsomát akard felépíteni, kizárva belőle másokat, hanem azt, ahol mindnyájan együtt lehetünk.

Több ezer esztendővel Krisztus előtt létezett egy népcsoport, amely a világ egy csodálatos táján teljes békében és egyetértésben élt. Ez az állapot megszűnt, és menekülni kényszerültek arról a helyről. Belőlük származott Isten népe, melynek zarándoklata azóta is tart. Ennek a zarándokló, kereső népnek, Isten egyházának te is tagja vagy, rajtad áll, hogy megérkezni, vagy kintrekedni akarsz. *Íme, eljövök hamar, tartsd meg, ami nálad van. Aki győz, enni adok annak az élet fájáról, mely az Éden kertjében van. Bizony, jöjj el, Uram Jézus. Ámen.*

Rádioprédikáció

Péter Miklós

Kolozsvár

Isten dicsősége a szent hajlékon

Alapige: 2Mózes 40,34–38

Sajnos olyan világban élünk, ahol templomon és iskolán kívül már nemcsak benzinkutakat, de akár ópiumbarlangot is lehet szép fényes papi segédlettel „*felszentelni*” Nem csoda, ha egyházunkban élénk vita folyik arról, hogy valóban *felszenteljük-e* újonnan épült, teljesen felújított vagy csak frissen kimeszelt templomainkat, megjavított, használtan vásárolt, vagy most készült orgonáinkat. Esőt hozó vagy viharúzó lesz-e a frissen öntött harang, ha szentelési imádsághoz kötött az első kondulása. És lehet-e a puritán egyszerűségű kálvinista szertartás ugyanolyan hatású, mint a szenteltvízzel, tömjénnel, olajjal operáló, sokpapos szertartás?

Egykori mezőségi kurátoromnak az volt a legnagyobb gondja, hogy érvényes lesz-e az új temető felszentelése, ha nem jut az istentisztelet után minden résztvevőnek egy-egy pohár pálinka? Mikor azt mondtam, hogy nem a pálinka, hanem Isten Igéje és Szentlelke szenteli meg a helyet, megkönnyebbülten kapcsolt: „*Tiszta igaz, akkor nem is pálinkát veszünk, hanem szeszt!*”

A szigorúan és nyakas módra kálvinista körökben ma már inkább *felavatásnak* vagy *beiktatásnak* titulált *felszentelés, felajánlás, odaszentelés* eredetileg azt jelenti, hogy a közönséges földi anyagokból gyúrt, szabott, varrott, épült, faragott tárgy, amely tiszta vagy tisztátalan, de mindenképpen földi, emberi célokra is használható volna, azért készült, hogy Isten dicsőségét szolgálja, az Isten és ember közti kapcsolatteremtésnek biztosítson megfelelő körülményeket. Az úgynevezett „*felszentelés*” az illető tárgyat vagy épületet elkülöníti a hétköznapi használatra való többi hasonló eszköztől vagy háztól, kivieszi a közönséges használatból, és átadja Istennek.

A pusztai vándorlás idején az Úrtól kapott utasításokat pontosan követve elkészített sátor felszentelésekor teljes bizonyosságot nyerünk arról, hogy Isten elfogadta azt, amit az ő dicsőségére készítettek, és neki hódolattal felajánlották. A vándorló nép számára eddig utat mutató fényes felhő nem eget földdel összekötő oszlop maradt tovább, hanem mostantól fogva templomra helyezkedett. Minden tanácsra szoruló, útbaigazításra váró te-

kintetét magára vonta. Mennyivel kevesebb kapkodás, tétovázás és tévelygés volna a mi életünkben is, ha biztos cél felé vezérlő fényes felhők világosságát fel tudnók fedezni templomaink fölött!

A hajlékot pedig betölti Isten dicsősége. Annyira betölti, hogy még Mózes sem lehet be. Értsük ezt a szó legszorosabb fizikai értelmében, mert a pusztában vagyunk, az Ószövetség világában, ahol minden érzékletes, látható, mert hitben egészen kiskorú, a hit iskolájában csupán óvodáskorú népet tanít Isten minden csodával; képeskönyvből, mert a betűket még nem ismeri. Mózesnek egyszerűen *nem jut hely ott, ahol Isten dicsősége minden helyet elfoglalt, kitöltött, betöltött*. A mi újszövetségi világunkban semmi-vel sem szegényebb ez az üzenet, ha nem fizikai, testi, hanem lelki, szellemi értelemben vesszük tudomásul. Még ha Isten háza is a templom, az Úr mellett én, az igehirdető is testileg nagyon jól elférek a szószéken, amelyet egy kis dobogó ide-oda rugdosásával kényelmesen igazíthatok saját magasságomhoz. De ha magamat kezdem prédikálni, ha kellemes hangom, széleskörű olvasottságom, választékos stílusom hatását lesem, s nem az engem is megszólító mennyei üzenet hűségesebb továbbítására összpontosítok, akkor a helyem nem jogosan használt, hanem bitorolt hely, ahonnan Isten haragja, méltó büntetése fog hamarosan eltávolítani!

És a felhő egyszer csak felemelkedik. Az Úr döntésére várok, a TEMPLOM felé nézők tudják: az erőgyűjtő pihenésnek vége, fárasztó, új út áll előttük. Célja biztos: az ÍGÉRET FÖLDJE. Megérkezni azok fognak, akiknek megszületését vándorló szülők vállalni merték. Itt, a pusztában. Veszedelmek és ellenségek között. Félelemben és nélkülözésben. Hazátlanságban és létbizonytalanságban. De a TEMPLOMON nyugvó fényes felhőre nézve nappal, a TEMPLOMON nyugvó tűzoszlopra tekintve gondoktól álmatlan éjszakákon. És követve engedelmesen azt az irányt, amelyet nappal fényes felhővel, éjjel tűzoszlopban óvéinek mindig az Úr mutat. Ámen.

Keresztelési igehirdetés

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

Szövetség a világ végezetéig

Alapige: Máté 28,18–20

A kereszttség szereztetési Igéjéből Jézus parancsa hangzik, miszerint a tanítványoknak el kellett menniük tanítványokká tenni minden népeket, és megkeresztelni őket az Atya, Fiú és Szentlélek nevében. Tehát: amikor mi gyermekeinket beoltjuk a kereszttség, mint a szövetség jegye által Isten anyaszentegyházába, akkor a Szentháromság Istennek a szövetségébe fogadjuk be őket. Nyilván, a kereszttség vize egy külső jegy csupán. A szövetség nem anyiból áll, hogy leöntjük a gyermek fejét vízzel. Mint ahogy a házassági szövetség sem abból a külső jegyből áll, hogy felhúzzuk a karikagyűrűt, hadd lássák mások: én valakihez tartozom. Tudjuk, hogy a házassági szövetséghez a külső jegyen kívül sok más dolog tartozik, elsősorban egy csomó kötelesség és feladat. Mert, úgy-e, nem lenne elég a házasság boldogságához az, hogy egy külső jelet felmutatunk, hanem a házasság, mint szövetség, mindkét felet kötelezi valamire. Úgy, mint amikor két ország szövetséget köt egymással, hogy kölcsönösen segítik egymást akár katonai, akár más téren. A szövetségnek vannak bizonyos feltételei, amiket írásban rögzítenek és aláírásaik-

kal nyomatékossítanak. Ha komoly felekről van szó, akkor betartják a szövetségben kötött egyezséget.

Mi történik a keresztségben? Szövetségekötés Isten és ember között. Ki kezdeményezi ezt? Az erősebbik fél, Isten, aki azt mondja Jézus Krisztus ajkával: nekem adatott minden hatalom mennyen és földön. Micsoda esély ez a bukott ember számára. Jön valaki, akinek mennyen és földön minden hatalom a kezében van, és szövetséget ajánl föl nekünk, bukott embereknek. Mi haszna Istennek ebből a szövetségből? Hiszen, ha ránk néz, csak szégyenkezhet szövetséges társai bűnei miatt. Hiszen templomos, bibliás, imádkozó életünk is gyakran tele van hibákkal, nyomorúságokkal, és Isten mégis vállal minket szövetséges társául. Ezt a kisgyermeket is vállalja. S ez egyedüli esélye minden embernek. Van valaki, aki vállalja őt. Nem rövid ideig, ahogyan mi tudjuk vállalni. Mert végül is az egész életünk az elválások sorozata. Kilenc hónap után ez a kisgyermek is elvált az édesanya testétől. Aztán majd elválik az anyatejtől, később a családi fészektől is, mert kirepül végleg. Aztán végül elválunk egymástól a halálban. Ezért mi nem mondhatjuk gyermekeinknek, hogy velük leszünk mindvégig, és mindig segítjük őket. Mi szűk idői korlátok közé szorított lények vagyunk. Csak egy valaki van, aki az idők felett uralkodik, Jézus Krisztus, aki szövetséges társként vállal minket, hogy ne legyünk árvák, gazdátlanok semmilyen körülmények között.

Van nekem egy olyan szövetséges társam, aki a szövetség okmányát vérével pecsételte meg a kereszten. Ezért komoly és szent ez a szövetség. Azért bízhatom reá magamat, mert valaki az életével pecsételte meg ezt a szövetséget. Isten ennek keretébe akarja beemelni gyermekeinket is. Ez a nagy esély, hogy a keresztséggel elindulhat ez a gyermek is egy olyan úton, aminek az elején még a szülőknek és keresztszülőknek kell őt támogatniuk, hogy aztán majd ő is önállóan felismerje, hogy hozzátartozik egy szent szövetséghez. Ezért ő is megváltott gyermeke lehet Krisztusnak, ha valóban ő is tudatosan igent mond majd ennek a szövetséges társnak, s életét odaköti Hozzá, mert csak Ő képes megtartani azt. S akkor átéli azt a csodát, hogy Valaki vele van minden napon a világ végzetéig. Ámen.

Esketési igehirdetés

Székely László

Mezőverese gyháza

Szerzek neki társat...

Alapige: 1Mózes 1,18

Keresztyén testvéreim! A teremtéstörténetet olvasva úgy tűnik, mintha Isten mindent az emberért alkotott volna ezen a világon. Létrehozta az Édenkertet és belehelyezte az embert, ahogyan a szülő odahelyezi gyerekeit a játékok közé. Egy külön világot hozott létre csupán az ember számára, körülvette az embert minden széppel és minden jóval, csupán azért, hogy az ember boldog és megelégedett legyen. És íme, az ember mégsem volt boldog és megelégedett, valami hiányzott az életéből. Hiányzott a társ: az élettárs, segítőtárs, játszótárs.

Isten észrevette ezt a hiányt és megállapította, hogy: „nem jó az embernek egyedül lenni”

A magányos, egyedül élő ember lelkében mindig ott volt és ma is ott van a magány, a társtalanság szomorú érzése. Ma is sokan érzik azt, hogy nem jó egyedül lenni. Érzik a

fiatalok, akik még nem találtak rá életük társára, és érzik az idősek, akik már elveszítettek életük társát.

Isten azonban nem hagyja, hogy az ember e szomorú állapotban maradjon. Segítségére siet és megoldást hoz számára: szerzek neki segítőtársat – mondja.

Az első embernek is Isten szerezte a társat. Ő volt az, aki különböző élőlényeket formált a föld porából és bemutatta őket a férfinak, hátha valamelyik megtetszik neki, hátha valamelyiket társául választja. Ádám viszont egyik élőlényt sem látta megfelelő társnak a maga számára. A kellemetlen helyzetet végül is úgy oldotta meg Isten, hogy mély álmot bocsátott a férfira, és kivett egyet oldalbordái közül és megalkotta belőle az asszonyt, a férfi számára megfelelő társat. Amikor Ádám felébredt a mély álomból és meglátta az asszonyt, egyből felismerte benne a számára megfelelő, a hozzá illő társat.

Bizonyára életetekben is megvolt a társkeresés. Isten sok fiút, leányt mutatott be ti néktek is. Sok fiúval, leánnyal ismerkedtetek meg, akire azt mondtátok, hogy nem ő az igazi, nem ő a megfelelő társ. Ez a társkeresés mindaddig tartott, amíg rá nem találtatok egymásra és fel nem ismertétek egymásban az igazi társat. Ekkor ti is ki tudtátok mondani: ő az igazi, ő az, aki hiányzott, ő az, akire mindig is vágytam, ő az, akivel le tudnám élni az életem, akivel meg tudnám osztani életem minden örömét és minden gondját.

Az első ember számára Isten szerezte a társat, azonban volt idő, amikor a szülők voltak azok, akik gyerekeik számára élettársat kerestek. Ma már más a helyzet. A mai ifjú vagy hajadon már nem szereti azt, ha ezen a téren beleavatkoznak, beleszólnak az életébe, nem szereti azt, ha mások szereznek társat neki. Jobban szereti, jobban megbecsüli, többre értékeli azt, akit ő maga szerez meg.

A mai ember ezen a téren is kézbe akarja venni az életét: ő maga akar társat szerezni magának és ő akarja e társat a saját tetszésére, ízlésére formálni. Teszi ezt sokszor anélkül, hogy Isten tanácsát kikérné, vagy Istennek erre vonatkozó akarát tudakolná.

Mi ennek a következménye? Sok esetben tönkrement házasságok, szomorú válások a következményei az ilyen Isten nélküli döntéseknek. Épp ezért jó volna, ha minden fiatal Isten véleményét, Isten tanácsát kérné ki, mielőtt házasságra lépne, mielőtt e döntő lépésre elszánná magát, hisz maga Isten az alkotó, Ő alkotott minket, épp ezért Ő tudja a legjobban, hogy ki a megfelelő társ a mi számunkra.

Isten olyan, mint a jó üzletes, aki ismeri az árut és a jó árut ajánlja: nem kényszeríti ránk, hanem ajánlja. Persze mi attól még választhatjuk a rossz árut is, de akkor magunkra vessünk, ha félresikerül az életünk, ha nem leszünk megelégedve a választott társal.

Isten mint alkotó tudja azt is, hogy ki kivel illik össze. Mi emberek általában a külsőségek alapján ítéljük meg, hogy két ember, két ifjú összeillik-e vagy sem. Isten azonban látja az emberek belső, lelki világát is, épp ezért jobban meg tudja ítélni, hogy két ifjú összeillik-e vagy sem.

Ezért kell hozzá fordulni, ezért kell az Ő tanácsát, az Ő véleményét kikérni, ezért kell Őt kérni, hogy mutasson rá a hozzánk illő társra.

Ifjú testvéreim, ti imádkoztatok-e egymásért, kértétek-e Istentől egymást, imádkoztatok-e azért, hogy Isten vezessen egymáshoz benneteket, hogy adjon számotokra a megfelelő, a hozzátok illő társat?

Ha igen, már most boldogok vagytok, hisz megnyertétek Istentől a hozzátok illő társat. Ha pedig nem, akkor sincs veszve semmi, hisz a házasság nem a vége, hanem a kezdete valaminek. A házasság kezdete a ti közös életeteknek, amelyben számtalan napon keresztül lesz alkalmatok imádkozni egymásért, közös életetekért, házasságotokért. Lesz alkalmatok imádkozni Ahhoz, aki mindent azért tesz – azért alkotta a világot, azért szerezte a házasságot is –, hogy az Ő gyermekei boldogok legyenek és teljes, gazdag, örömteli életet éljenek, s végül egymást a Krisztusban való üdvösségre segítsék.

Fedezzétek hát fel egymásban az Istentől kijelölt társat, s folyamatosan imádkozzátok azért, hogy házasságotokon, családi életetekben Isten áldása megnyugodjon. Ámen.

Temetési igehirdetés

Filep Attila Csaba

Misztótfalu

Az Úr kegyelme örökké tartó

Alapige: Zsoltárok 103,14–18

Gyászoló testvéreim! Szomorú orcával, összetört szívvel állunk meg e koporsó mellett, de hiszem, hogy töretlen lélekkel. Igyekezünk szívünk égető fájdalmát enyhíteni és a jajszót elnémitani ajkainkról, engedve, hogy ama Vigasztaló Istenünk ebben az órában is megerősítsen mindnyájunkat.

Úgy álljunk itt, mint egykor Jób, gyermekei elvesztésénél. Váratlanul Istennek szele fuvallt ránk, és mi most ennek csak fájdalmas érzését tapasztaljuk. Most érezzük igazán Isten szavának súlyát: „az én gondolataim nem a ti gondolataitok”

A zoltár-író figyelmeztet az emberi élet tűnő voltára, és szembeállítja azt az Úr kegyelmével, amely örökké tartó. Ez az üzenet adjon nektek megtartó erőt és vigasztalást.

Valahányszor megállunk egy koporsó mellett, az elhunyt életkoráról tudakozódunk. Ha idősebb, akkor elmondjuk, hogy ez az élet rendje, de most, amikor látjuk, hogy élete teljében, 35 éves korában távozott el e férfitestvérünk, hátrahagyva családját, két gyermekét, feltesszük a kérdést, vajon így kell ennek lennie. Szeretnénk életünk idejét meghosszabbítani. Ebben fáradozik az orvostudomány, de látjuk, hogy a testünk edzése és az étkezésünk is ezt befolyásolja. Nem ezt vártátok! Te, egyedül maradt feleség, aki most már az özvegység fájdalmában kell két gyermekedet felnevelned. Milyen öröm és boldogság jellemezte együttléteket, szíveteket betöltötte az öröm, amikor a gyermekek növekedését láttátok. Most mindannyian siratjátok mint férjet, édesapát, szeretett munkatársat, jó szomszédot, aki szeretetével és kedvességével örömet nyújtott nektek.

Milyen tisztán tárja elénk a zoltáros az emberi élet tűnő voltát. Minden test fű, és szépsége mint a mező virága. Ilyen virágzó élet volt az élete, tele volt tervekkel, életkedvvel, de amikor a fuvallat szele megérintette, a betegség beköltözött testébe. Már hiábavaló volt a sok rohanás, az orvosok sokasága igyekezett segíteni állapotán, de az nem javult, sőt napról napra romlott. Több éven keresztül volt a betegség foglya, aki sohasem vesztette el a gyógyulás reményességét, és amikor már helyzete romlani kezdett, akkor megnyugodott, hogy ennyi idő jutott neki a sáfarkodásra.

Szívetek fájdalma kiált most Isten felé: „Miért kellett elvegyed tőlünk, most egyedül maradtunk!” A mi Urunk sohasem hagy magatokra, örökkévaló kegyelme veletek van, az istenfélőkkel. Elhunyt szerettetek is Isten kegyelmében van elrejtve, hiszen a mi Urunk Jézus Krisztus vigasztal titeket: „ne féljetek és ne nyugtalanokdjék a ti szívetek, az én Atyám házában sok lakóhely van, elmegyek, hogy helyet készítek nektek”

Isten az Ő egyszülött Fiát adta nektek, hogy megtartson az örök életre. Az élet minden helyzetében veletek van, amiképpen megígérte: „én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig” Azért szól most hozzátok, hogy letörölje könnyeiteket, hogy Ke-gyelmével átöleljen, hogy tudjátok elfogadni az ő akaratát, mint akik tudjátok, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden javukra van. Az életnek és a halálnak Ura szól most hozzátok, aki az aggodalmaskodást meg akarja szüntetni a ti szívetekben, hiszen

így éreztek: „Mi lesz most már mi velünk?“, de Ő igéjében bátorítást ad: „Minden gondotokat ő reá vessétek, mert neki gondja van reátok.”

Isten sohasem hagy felettébb kísérteni, amint azt elszenvedhetjük, sőt a kimenekedést is megadja. Mindannyian hallhattuk, és e koporsó által látjuk is, hogy mily rövid az élet, amelynek hosszát nem is tudhatjuk, de vigasztal és megerősít hitünk, hogy az élet nem fejeződik be azzal, hogy a földbe tétetünk, hanem mindannyian tudjuk, hogy a halál általmenetel az örök életre, amelyet Isten örökké tartó kegyelme megad az őt félőknek, az igazság fiainak. Jézus Krisztus az ő feltámadása által a halált meggyőzte, és biztosak lehetünk, hogy az ő feltámadása a mi feltámadásunk biztos záloga.

Úgy sáfárkodjunk tehát a nekünk adott idővel, ahogy amikor magához hív az Úr, akkor igaznak találtassunk, istenfélelemmel végezzük feladatainkat itt e földön, ahova Isten helyezett minket, mert Istenbe vetett hitünk megtartó erő lesz az örök életre. Ámen.

Halottak napjára írt prédikáció

Lengyel István
Magyarfenes

A ti neveitek fel vannak írva a mennybe

Alapige: Lukács 10,20b

Felkavart világban élünk, az egyének zaklatottak, mert mindenki keres valamit, a megélhetése, a karrierje, s ki tudja még milyen célok után fut, mindenki produkálni akar. Kétségbeejtő e jelenség. A mindennapi nagy hajsza már elfeledteti velünk a sok szépet, a sok jót, sőt már-már törli is az életünkéből az örömet, és így kiüresedettek, gyakran faarcú emberekké válunk. Pedig ott benn, a lelkünk mélyén annyira éhezünk és szomjazunk az örömet. Időnként örülünk is az elért eredményeinknek, megvalósításainknak, de milyen ez az öröm? Egy előléptetés, egy prémium röpke ígérete, vagy éppen a felebarátom elbukásán érzett kis káröröm.

Az Ige választása nem véletlen, hisz halottak napjára készültünk. Itt van a temetőben falunk apraja-nagyja, mert emlékezni akarunk. Emlékezni elődeinkre, a 81 elesettre, kiknek nevei a templomi emléktáblán vannak, és még sok más személyre *névtelenül*. Ma az ősök előtti főhajtásra gyűl össze a temetőbe a keresztyén Európa. Emlékezni pedig csak méltó módon szabad, csak akkor, ha merünk szembenézni saját korunk ferdeségeivel, bűnbánatot tartva a múlt fölött. Keresztyén Európát említettem. Hogy milyen ez a keresztyén Európa? Ha az Ige tiszta tükrét tartom oda, akkor láthatóvá válik, hogy ez a földrész nem is annyira keresztyén, mint amennyire annak nevezik, amelyben az emberi elme Isten és Krisztus nélkül tervezi és építi a maga jövőjét. Nem keresztyén az a globalizált gazdasági rend, amelyben csak névlegesen vagy valaki, egyébként *senki* a neved. Milyen keresztyén Európáról beszélünk akkor, amikor apa fiára, szülő gyermekére, gyermek szülejére vicсорítja fogát? Milyen keresztyén Európáról beszélünk ott, ahol a vérfertőző buja s parázna kapcsolatoknak szép nevet találnak, csak azért, hogy a tolerancia ürügye alatt megtűrjék? Világunk ilyen fonákságai ellenére örülhetünk annak, hogy neveink vannak, és hogy azok az alapige szerint *„fel vannak írva”* Sokszor írták fel a nevünket. Amikor megszülettünk, felírták a nevünket az állami anyakönyvvezetőnél, majd amikor megkereszteltek, akkor beírták a nevünket az egyházi anyakönyvekbe, egyházi nyilvántartásba kerültünk, még később konfirmáltunk, akkor beírták nevünket a konfirmáltak anyakönyvébe, majd amikor szívünk választottjával jelentkeztünk egyházi

esküvőre, ott bejegyezték nevüket a házasságkötések nyilvántartásába, s ha meghalunk, nevünket beírják majd a halottak temetési nyilvántartásába is. Persze ezzel is visszaéltek, és sokan leírták nevünket egy-egy jegyzetfüzetbe, megfigyeltek és lehallgattak, majd „*Szigorúan titkos!*” felirattal iratgyűjtőkbe fogott kartotékkadat volt a nevünk egy levéltári polcon. Vannak olyanok, akik nevüket szívesen megörökítenék, s némelyeknek, a történelem kiváltságosainak, ez meg is adatik. Néhány császárnak és hadvezérnek dicső harci tette miatt győzedelmi oszlopot, emlékművet állít a hálás utókor. A hajdani vagy mai gazdagoknak, mágnásoknak kijár a díszes obeliszken aranszín betűkkel felírt név, míg a föld napszámosának, kinek munkája nyomán élelem kerül az asztalodra, csak egy faragott fejfa vagy talán még az sem. Akárcsak a háborúban elesetteknek, az *ismeretlen hősöknek*, a sokszor idegen föld alatt névtelenül-jeltelenül nyugvó igazi nagyoknak, azoknak, akik tudták vallani, s ha kellett, vállalni e sorsot azért, hogy nekünk, kései utódoknak beérjen a hajdani vetés. Azoknak, akik teli torokból „egy ezredévi szenvedés” után kiáltottak igazságért, előreszegett fejjel, kipirult arccal zengjétek: „Hiszek egy Istenben, Hiszek egy Hazában, Hiszek Magyarország föltámadásában!”

Milyen sok reménnyel indultak és gyász lett belőle, mert a „*névteleneket*” becsapták azok, akik nevet kívántak szerezni maguknak a hamis kincsekből vásárolt hatalmukkal.

Milyen sok atyai öröm, s milyen sok odaadó édesanya önmagát is felemészítő öröme, szeretete és ragaszkodása kallódott el az emberi feledés, a múlt idő homályában, *név nélkül*.

Alapigénk azonban egy másfajta név-felírásról, számontartásról beszél, olyanról, amely igazi örömet jelent. Bibliai értelemben már a névadás pusztá ténye sem magától értetődő. Miért, talán olyan fontos egy név? A Szentírást olvasva rádöbbenünk arra, hogy a név valóban fontos. Mindig jelentést hordoz, és meghatározza viselőjének jellemét, sok esetben befolyásolja egész életét. Milyen szépen is hangoznak azok a nevek, amelyekben Isten neve is ott rejlik (Sámuél = az Úr meghallgatta, Ezékiél = megerősít az Isten, Ézsaiás – Jesajah = Jahve szabadulás), megannyi jelentést, értelmet, csodálatos töltetet hordoz mindahányuk. Igen jó, hogyha ráfigyelünk arra, hogy mi is a mi nevünk, milyen néven szólítjuk gyermekeinket, unokáinkat. Lehet, hogy ma már nem törödsz azzal hogy ki s mi is vagy, mert életed elmúlt éveiben elhitették veled, hogy nem vagy fontos egymagadban. Pedig nem vagy akárcsi, nem vagy szélsodorta falevél. Te kiválasztott vagy. Az Úr Jézus, mint az Ő új szövetségesét kiválasztott téged is annyi nép és nemzet közül, mert te fontos voltál neki. Kiemelt a bűn fertőjéből, és szilárd alapra állított, mely Ő maga, s egyúttal egy nevet is adott, melyet akkor kaptál, amikor megkeresztelték. Nem más ez, mint Jézus Krisztus üdv munkája, hiszen az Ő nevébe kereszteltetted bele, s így Róla nevezettség *keresztvénynek* (HK 32). Vigyázz, hogy ezt a nevet ne hogy tönkretedd, elkoptasd, kicsorbítsd, őrizd meg tisztának és szentnek, hogy miattad ne érje káromlás az Urat.

Lehet, hogy téged is megfosztottak ugyan egy megálmodott szebb jövőtől, de örülj és örvendezz, mert neved nemcsak elenyésző könyvek bejegyzése, sem porladó sírkövek vésete csupán, hanem fel van írva „*az élet könyvébe, amely a Bárányé*” (Jel 21,27b) – ahogyan az apokalipszis látnoka fogalmaz. Ez már bizonyossága annak, hogy ha e földi pályád megfutottad, ott készen vár rád a hely, amelyet megad az Úr minden bizonnal az Ő szeretőknek. Addig is, míg az innenső parton vagy, s a világ sokszor bánt, gúnyol s megvet, ne kétségkedj és ne félj, mert erre a korszakra mondta mennybemenetelekor Jézus a gyönyörű biztatását: „...és *ímé én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig*” (Mt 28,20b) Ámen!

(A II. világháború befejezésének 60. évfordulójára. Halottak napi koszorúzás a hősök kopjafájánál a magyarfenesi temetőben.)

Versek adventi műsorhoz

Baja Mihály

Adventben

Körültünk néma, vak sötétség,
Gyűlölség átka a szívekben
Fogytán a kenyerünk a kasban,
Szűkölködünk a lelkiekben.

Oh balzsamosztó jobb kezével
Ennyi fájó sebet ki köt be?
Ki gyújt nekünk fényt e homályban?
Vagy benne járjunk mindörökre?

Te vagy Uram, a mi Királyunk!
Kelj fel a mi segítségünkre,
Kezünket összetéve kérünk:
Adj vidulást beteg szívünkbe.

Küldj Valakit a te nevedben,
Rá milliók ím, várva várnak,
Kit prófétáltál az atyákban:
Küldj Szabadítót a világnak.

Füle Lajos

Hányat alszunk?

Mint az álom, elsuhan
időnk, múlta válik...
Hányszor alszunk még, Uram,
a találkozásig?

Eléd mennünk nincs mivel
az örök hazába.
Félünk is, ha menni kell,
vágyunk is utána.

Akkor is jöjj majd elénk,
mikor át kell lépnünk
a küszöböt, és az ég
vár, mint menedékünk!

Ne okozzon bajt, se bűt
másoknak a végünk,
s rövid legyen az az út,
melyen hazaérünk.

Evangeline Paterson

Siralom

Sírj, sírj azokért,
Akik buzgók az Úrért,
Fejüket feltartják,
És szívük hideg.
Hangjukat hallatják
Utcákon, tereken át,
Fennszóval kiáltanak.
De eltörik a megrepedt nádat,
A pislogó gyertyabelet
Kioltják.

Sírj, sírj, ne a taposottért,
(Mert az ő sírásuk felhat az égig,
És az Úr megtartja mind.)
Hanem sírj, sírj a taposókért.

Mert amikor jó az Úr,
A völgyek énekelnek,
És tapsolnak a hegyek,
Fények ragyognak mindenütt,
Akkor nyílik meg szemük,
Kietlen pusztán
Elhagyatva, elhamvadva.
A kioltott gyertyabél szaga
Keserűn hat orrukba,
Lábukat felsérti egyre
Az összetört nád...
Fa, szalma, tarló,
És fű nem fakad,
Elszállnak a madarak.

Sírj, sírj azokért,
Akik kietlen pusztát hagynak
Az Úr nevében.

Nicolai Fülöp

Vigyázzatok, azt kiáltják

Vigyázzatok, azt kiáltják
Az őrállók, s zengjen imádság.
Sion, közelg a nagy király!
Éjfél immáron az óra,
Ajkuk megnyílik égi szóra:

Szűzek serege, készen állj!
Nosza, ébredjetek,
Jön vőlegényetek!
Lámpástokkal
Készüljetek,
Örüljetek,
Eleibe siessetek!

Sion hallja ezt örömmel,
És álmából serkenve fölkel,
S az Úr elé sebtén siet:
Mert Jézus jön kegyelemmel,
Igazsággal s nagy szerelemmel,
Csillaga vidít sok szívet.
Ki ülsz a trónuson,
Jövel, én Jézusom,
Hozsánna!
Minden kebel
Így esdekel:
Magadhoz vigy az égbe fel.

Néked örök hála zengjen,
Dicséretedről énekeljen,
Emberi és angyali ajk.
Tündökletes trónusodnál
Mennyeiek serege ott áll,
És térdet szent nevedre hajt.
Nem látott soha szem,
Nem hallott a fül sem
Ily örömet.
Örvendezünk,
Zengedezünk,
S örökké áldunk, Istenünk!

Franck János

Készülj, lelkem Jézusodhoz

Készülj, lelkem, Jézusodhoz,
Bánatodra balzsamot hoz.
Jer, hódolj a nagy Királynak,
Vesd le bűnös óruhádat,
Az új embert öltözzed fel,
Jöjj Uradhoz sietséggel!
Ki megváltotta e földet,
Ajtód előtt áll és zörget.

Nyílj meg, szívem, Krisztusod jó,
A vesszőhöz a szőlőtő,
Jön, hogy megújítsa élted,
Adjon örök üdvösséget.
Jézus, lelkem fényes napja,
Lábaidhoz leborulva
Illetem köntösöd szélét:
Gyógyítsd lelkem betegségét!

Jézus, drága üdvösségem,
Mennyből földre jöttél értem,
És magad halálra adtad,
Hogy nyerj rajta diadalmat.
Add, e lelki eledelben,
Élet kenyerét vehessem!
Add, hű legyek holtig hozzád,
Ki megtörted bűn hatalmát!

Ürögdi Ferenc

Minden advent

Minden advent kegyelem:
vétkem jóvátehetem.

Minden advent vigalom:
Isten Úr a viharon!

Minden advent érkezés:
átölel egy drága kéz!

Minden advent alkalom:
győzhetsz saját magadon!

Minden advent remegés:
Isten felé epedés!

Minden advent ima is:
Uram, fogadj be ma is!

Minden advent szeretet:
Betlehembe vezetett.

Köszönd meg hát a csodát:
a világ karácsonyát!

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
40079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Salamon Emese
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Martin Buber

Haszid történetek

Kis késedelem

Engesztelés napjának előestéjén, amikor Kol Nidré-t kell mondani, a haszidok az imaházban gyülekeztek és a rabbit várták. Az idő múlt, de a rabbi nem jött. Az egyik asszony így szólt magában: – Még eltart egy darabig, mire elkezdődik, én meg úgy siettem, a gyereket is egyedül hagytam. Gyorsan megnézem, nem ébredt-e föl, néhány perc, és itt vagyok. – Haza-szaladt, hallgatózott kicsit az ajtó előtt, de csend volt odabent. Halkan lenyomta a kilincset, belesett. A rabbit pillantotta meg, karjában tartotta a gyereket, akinek a sírása az imaházba menet föltartóztatta. Játszott vele és énekelt neki, amíg el nem aludt.

A vásáron

Móse Löb rabbi szokása volt, hogy a vásárokat járta és azt kutatta, ki szorul a segítségére. Egyszer a kereskedők őrizetlenül hagyták az állataikat, mert arra vonuló szemfényvesztők vagy valami színjáték elcsalta őket, és a borjak már a fejüket lógatták a szomjúságtól. A rabbi odament, fogott egy vedret, s mintha semmi mással nem foglalkozott volna egész életében, szépen vizet vitt a jószágoknak. Az egyik kereskedő visszaérkezett, és látván, hogy valaki a marhákat itatja, odakiáltott neki, hogy lássa el az övét is, a mellékutcában állnak, nem fogja érte a garast sajnálni. A rabbi teljesítette a kérést, és az összes állatot mind egy szálig meg-itatta.

„Miért éppen tőlem?”

Egy éjszaka, amikor Móse Löb rabbi éppen a Tan titkait tanulmányozta, kopogtattak az ablakán. Odakint egy részeg paraszt állt bebocsátást és éji szállást kérve. A cadikkot egy pillanatra előntötte a harag, és azt mondta magában: – Hogy merészel ilyen ez az izákos, és egyáltalán, mit keres a mi házunkban? – De aztán maga nyugtatta meg háborgó szívét: – És mit keres Isten világában? Ha ő megfér velem, megtagadhatom-e én magamat ötölle? – És már nyitotta az ajtót, készítette a fekhelyet.

Imitatio Dei

A Zaszowi egyszer az utolsó fillérét is odaadta egy rosszhírű embernek. A tanítványai megrótták érte. – Válogatósabb legyek, mint Isten, akitől én kaptam a pénzt? – mondotta.

A Zaszowi megtudja, mi a szeretet

Móse Löb rabbi mesélte: – Egy paraszttól tanultam meg, hogyan szeressük az embereket. Az illető más parasztok társaságában egy söntésben ivott. Már jó ideje hallgatott, a többiek nemkülönben. De amikor a bor hatására lelke föltárlkozott, így szólt a mellette ülőhöz: – Te, mondd, szeretsz te engem, vagy nem szeretsz? – Mire emez így válaszolt: – Nagyon szeretlek. – Mire az első megint: – Azt mondod, szeretsz, mégsem tudod, hogy mi bajom van. Ha igazából szeretnél, tudnád. – Erre a másik nem tudott mit mondani, és a mi emberünk szintén hallgatásba merült. Én azonban megértettem, hogy a másik ember iránti szeretet az, ha megérezzük, mire van szüksége, és magunkra tudjuk venni a szenvedését.

Saját szenvedés

Mindannyiszor, ha a zaszowi rabbi valakit lelkileg vagy testileg szenvedni látott, olyan őszinte részvétet érzett iránta, hogy a szenvedést teljesen átvette tőle. Amikor egyszer valaki csodálkozásának adott kifejezést amiatt, hogy annyira részt tud venni mások szenvedésében, így szólt: – Hogyhogy a mások szenvedésében? Hiszen az a saját szenvedésem, hogy tudnék különben miatta szenvedni?